

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

**ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

για τις

Πολιτικές Θέσεις

**Για το 6ο Συνέδριο
του ΠΑΣΟΚ**

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

9η Σύνοδος Κ.Ε.
Αθήνα, 1 Σεπτεμβρίου '01

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

**ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ**

**Για το 6ο Συνέδριο
του
ΠΑΣΟΚ**

9η Σύνοδος Κ.Ε.
Αθήνα, 1 Σεπτεμβρίου '01

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α**Α. Η ΠΟΡΕΙΑ ΜΑΣ
ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΜΑΣ
Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ**

Θέσεις 1-9	σελ. 5-16
------------------	--------------

1. πυξίδα μας παραμένουν οι διαχρονικές μας αξίες, οι αρχές και οι στόχοι μας
2. για μια ακόμη φορά γυρίζουμε σελίδα
3. χρειαζόμαστε τώρα ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο
4. παράταξη ενωμένη πάνω στις ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος
5. η αναμέτρηση είναι διπολική, απέναντί μας είναι η Δεξιά
6. η ανασύνθεση του ευρύτερου προοδευτικού χώρου είναι κυρίως δική μας υπόθεση
7. η νέα προοδευτική πλειοψηφία έχει σαφή και οριοθετημένη κοινωνική αναφορά
8. πολιτική «ανοικτών θυρών» χωρίς ηγεμονισμούς και προαπαιτούμενα
9. τι πρέπει να αλλάξει στο ΠΑΣΟΚ της νέας εποχής

**Β. ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΜΕ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ**

Θέσεις 10-13	17-27
--------------------	-------

10. νέα ανάπτυξη για μια νέα Ελλάδα
11. ανάπτυξη με στόχο την πραγματική σύγκλιση
12. ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη
13. ανάπτυξη με ασφάλεια και ποιότητα ζωής

**Γ. ΝΕΑ ΠΝΟΗ
ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ**

Θέσεις 14-19	29-34
--------------------	-------

14. νέα πνοή και στόχοι στις μεταρρυθμίσεις για το σύγχρονο Κράτος
15. δημόσια διοίκηση και αυτοδιοίκηση
16. παιδεία και εκπαίδευση
17. υγεία και πρόνοια
18. κοινωνική ασφάλιση
19. εργασιακές σχέσεις

Δ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Θέσεις 20-2435-39

20. ο πολίτης και η κοινωνία των πολιτών απέναντι στη δημοκρατία
21. η θωράκιση της βάσης της δημοκρατίας
22. η εμπέδωση της πολιτικής δημοκρατίας
23. η αναβάθμιση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και η διάκριση των εξουσιών
24. η μεταξέλιξη του πολιτικού συστήματος

Ε. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Θέσεις 25-2741-46

25. ένας νέος και σύγχρονος προοδευτικός διεθνισμός απέναντι στην παγκοσμιοποίηση
26. ισχυρή και σύγχρονη Ελλάδα στην ενωμένη και προοδευτική Ευρώπη
27. ο γεωστρατηγικός προσανατολισμός του ελληνισμού και οι στόχοι της εθνικής μας στρατηγικής

ΣΤ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Θέση 2847

28. Η Ελλάδα του 2004

Α. Η Πορεία μας Οι Ιδέες μας Η Πολιτική μας Στρατηγική

1. πυξίδα μας παραμένουν οι διαχρονικές μας αξίες, οι αρχές και οι στόχοι μας...

Πορευόμαστε στο 6ο Συνέδριο του Κινήματος μας και πρέπει να αποδείξουμε στο λαό ότι έχουμε πλήρη επίγνωση των ευθυνών που επωμιστήκαμε απέναντι στη χώρα και τους πολίτες που μας εμπιστεύτηκαν ξανά πριν 18 μήνες την διακυβέρνηση του τόπου.

Λέμε συχνά και το εννοούμε ότι το ΠΑΣΟΚ έρχεται από μακριά και θα πάει ακόμη πιο μακριά. Η πορεία μας μπορεί να προσαρμόζεται κάθε φορά στα νέα δεδομένα, μπορεί να απαιτεί στροφές και αλλαγές πορείας -εξάλλου γι αυτό είμαστε και θα είμαστε ένα πολυσυλλεκτικό και πλειοψηφικό κίνημα που κυβερνά για πολλά χρόνια τον τόπο- όμως, στην ιστορική μας διαδρομή διατηρούμε μια αξιοσημείωτη συνέπεια. Ανεξάρτητα από παραλείψεις, λάθη, ανακολουθίες, προβλήματα, εγγενείς ή υποκειμενικές αδυναμίες κάθε φορά ανάγουμε το γενικό συμφέρον του ελληνικού λαού σε τελικό κριτήριο των πράξεων μας.

Πολλοί στις σημερινές δυσκολίες που βιώνουμε και που θέλουμε με αφετηρία το Συνέδριο, να ξεπεράσουμε, αναρωτιούνται αν αλλάξαμε στόχους και κατευθύνσεις, αν έχουμε ακόμη προσήλωση στις διαχρονικές αξίες, στις αρχές και στους αρχικούς μας στόχους. Η απάντησή μας αυτή τη φορά δεν θα είναι μια νέα ιδεολογική διακήρυξη. Θα είναι η παράθεση λίγων φράσεων που συμπυκνώνουν το ιδεολογικό και αξιακό μας υπόβαθρο:

Το ΠΑΣΟΚ είναι ένα ανοικτό σοσιαλιστικό, πατριωτικό και δημοκρατικό Κίνημα που αγωνίζεται για τις πανανθρώπινες αξίες, την ελευθερία, τη δημοκρατία, την ειρήνη, την αλληλεγγύη μεταξύ των λαών, την πρόοδο πνευματική και υλική, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ευημερία των πολιτών.

Πιστεύει στις διαχρονικές και ουμανιστικές αξίες του δημοκρατικού σοσιαλισμού και προστατεύει με κάθε νόμιμο μέσο την ζωή του ανθρώπου, την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και την αξιοπρέπιά του.

Με ιδεολογική βάση την ιδρυτική διακήρυξη της «3ης Σεπτέμβρη» του 1974 το ΠΑΣΟΚ επιδιώκει να κατοχυρώσει και να προασπίσει την εθνική ανεξαρτησία, τη λαϊκή κυριαρχία, την κοινωνική απελευθέρωση και τις δημοκρατικές διαδικασίες. Είναι σταθερά προσανατολισμένο στην επίτευξη της εθνικής ομοψυχίας, στην υπεράσπιση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας και στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων του απανταχού ελληνισμού. Αγωνίζεται επίσης και προωθεί τα κοινωνικά συμφέροντα των δυνάμεων της προόδου και

της δημιουργίας, των ασθενέστερων τάξεων και στρωμάτων του πληθυσμού και στηρίζεται στη μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία των δυνάμεων της εργασίας, της παραγωγής, του πολιτισμού, της επιστήμης, της οικολογίας και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Συμβάλλει με όλες του τις δυνάμεις στην ενδυνάμωση της σύγχρονης πολυκομματικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Υπερασπίζεται τα θεμελιώδη δικαιώματα όλων των πολιτών. Ευαγγελίζεται μια ελεύθερη, πλουραλιστική και δίκαιη κοινωνία, που θα έχει συνοχή, θα παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους και θα πιστεύει στην αξιοκρατία. Αποστρέφεται ως εκ τούτου την καταπίεση, την εκμετάλλευση και την αλλοτρίωση του ατόμου. Αγνίζεται για την δίκαιη κατανομή του πλούτου. Πιστεύει ότι κάθε άνθρωπος στον πλανήτη έχει δικαίωμα στη ζωή, στην αξιοπρεπή διαβίωση, στην εκπαίδευση, στον ελεύθερο χρόνο και στη δυνατότητα του να εκφράζει χωρίς φόβο τη γνώμη του και να είναι κύριος του εαυτού του.

Το ΠΑΣΟΚ, τέλος, ενισχύει πρωτοβουλίες πολιτών για την προστασία του περιβάλλοντος, για την ανύψωση του επιπέδου ζωής και για το δικαίωμα στην εργασία. Συμπαράσκεται σε κάθε προσπάθεια για τη διατήρηση και την προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Ευνοεί, επίσης, την ελεύθερη (και κατά συνέπεια κριτική) ατομική ή συλλογική καλλιτεχνική δημιουργία. Επιδίωξη του δεν είναι απλώς η διάδοση σε όλα τα κοινωνικά στρώματα της εκπαίδευσης, αλλά η πνευματική ολοκλήρωση του πολίτη, η παιδεία. Πιστεύει, ακόμη, ότι στα αγαθά αυτά δικαίωμα πρέπει να έχουν όλοι οι κάτοικοι που ζούν στη χώρα μας ανεξαρτήτως της εθνικής, της θρησκευτικής, της πολιτισμικής, της κοινωνικής τους διαφοράς καθώς και οι μετανάστες που φιλοξενούνται και εργάζονται στην Ελλάδα.

Με πυξίδα αυτό το αξιακό πλαίσιο παρακολουθούμε τις εξελίξεις στην παγκόσμια κοινωνία, στον παγκόσμιο χρόνο και συμμετέχουμε ισότιμα στις διεργασίες της ευρωπαϊκής αριστεράς και του ευρωπαϊκού σοσιαλιστικού κόμματος, στις διεργασίες του παγκόσμιου προοδευτικού και σοσιαλιστικού Κινήματος και της σοσιαλιστικής διεθνούς.

2. για μια ακόμη φορά γυρίζουμε σελίδα...

Σ' ένα κόσμο που αλλάζει ραγδαία εμείς εξακολουθούμε να έχουμε στην προμετωπίδα της πολιτικής μας το «πρώτα η Ελλάδα».

Αγωνιζόμαστε για μια Ελλάδα ισχυρή, σύγχρονη και δημοκρατική, αναπτυγμένη και δίκαιη, σε μια Ευρώπη ενωμένη και προοδευτική στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Αγωνιζόμαστε για μια Ελλάδα σημαντική περιφερειακή ευρωπαϊκή δύναμη, δύναμη ειρήνης, σταθερότητας και συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή.

Αγωνιζόμαστε για μια Ελλάδα που μπορεί και σήμερα –ιδίως σήμερα– να συμβάλει ενεργά στην πρόοδο της ανθρωπότητας σ' ένα κόσμο χωρίς σύνορα.

Για μας δεν υπάρχει καμιά αντινομία ανάμεσα στην προάσπιση μιας πατρίδας που από τη φύση, την ιστορία και τη διαδρομή της είναι οικουμενική και στην προάσπιση του στόχου της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας συνεργασίας για ένα πιο δίκαιο, ασφαλή και ευημερούντα κόσμο. Είμαστε σίγουροι ότι στον κόσμο των ανοιχτών συνόρων, στην ενωμένη

και προοδευτική Ευρώπη έχουμε ισχυρότερη θέση και σημαντικότερο ρόλο.

Με την είσοδο της χώρας μας στην ΟΝΕ που επικυρώνει ουσιαστικά και τυπικά την παρουσία μας στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών εξελίξεων απαντήσαμε οριστικά στο αίτημα που συνοδεύει την ιστορική μας διαδρομή για δεκαετίες : Να πάψουμε, επιτέλους, να είμαστε ένα έθνος που τρέχει ασθμαίνον να προλάβει τις εξελίξεις.

Σήμερα αντιλαμβανόμαστε ότι όχι μόνο μπορούμε να προλάβουμε τις εξελίξεις αλλά νιώθουμε περισσότερο ασφαλείς με μεγαλύτερες δυνατότητες και ευκαιρίες να διαδραματίσουμε το σύγχρονο ρόλο μας.

Αυτό το ιστορικό άλμα προς τα εμπρός το κατακτήσαμε με το σπαθί μας. Δεν μας χαρίστηκε από κανένα. Πραγματώθηκε με τη δική μας επιμονή και βούληση, με τη συναίνεση και τις θυσίες του λαού και ιδιαίτερα των ασθενέστερων τάξεων και στρωμάτων του.

Σήμερα για μια ακόμη φορά γυρίζουμε σελίδα ως χώρα και ως κοινωνία. Πρέπει αναπόφευκτα να γυρίσουμε σελίδα και ως η παράταξη που οδήγησε τα πράγματα ως εδώ. Η παράταξη που φιλοδοξεί και από δω και πέρα να καθορίσει τα δεδομένα και να πρωταγωνιστήσει στο κεφάλαιο που ανοίγει μια πραγματικά νέα εποχή, το γύρισμα της σελίδας.

3. χρειαζόμαστε τώρα ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο...

Ανάμεσα σε μας και το λαό και για να κατακτήσει η χώρα τους προηγούμενους στόχους απαιτήθηκαν δύο διαδοχικά κοινωνικά συμβόλαια.

Το πρώτο με επίκεντρο την Αλλαγή, στη δεκαετία του '80, έφερε ουσιαστικά την Ελλάδα από την υπανάπτυξη, την εξάρτηση και την περιθωριοποίηση στο σύγχρονο κόσμο και τον ελληνισμό ενωμένο και σε αξιοπρεπή θέση.

Το δεύτερο με επίκεντρο τον Εκσυγχρονισμό, στη δεκαετία του '90 έφερε την Ελλάδα στον πυρήνα του ευρωπαϊκού γίγνεσθαι.

Σήμερα χρειαζόμαστε ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο με επίκεντρο την Ευημερία που θα διασφαλίσει στη δεκαετία που διανύουμε όχι μόνο την οριστική θέση της χώρας στην πορεία των αναπτυγμένων χωρών του πλανήτη αλλά την αξιοβίωτη ζωή των πολιτών της σε συνθήκες δικαιοσύνης, ασφάλειας και αλληλεγγύης.

Έτσι το «πρώτα ο πολίτης» συμπληρώνει την προμετωπίδα των επιλογών μας και γίνεται η αφετηρία της νέας και σύγχρονης προοδευτικής μας πρότασης.

Ο πολίτης απέναντι στη Δημοκρατία. Ο εργαζόμενος απέναντι στην εργασία, το σύγχρονο κοινωνικό κράτος, τη δικαιότερη και αναλογικότερη κατανομή του πλούτου. Ο κάτοικος της πόλης και της υπαίθρου απέναντι στο περιβάλλον και τις συνθήκες της ζωής του. Ο καταναλωτής, απέναντι στην ποιότητα και την χρησιμότητα των αγαθών που του προσφέρει η σύγχρονη παραγωγή και ο πολιτισμός. Ο μετανάστης απέναντι στην ανάγκη της κοινωνικής του ένταξης. Ο νέος άνθρωπος απέναντι σε μια κοινωνία και μια χώρα του διασφαλίζει τις προϋποθέσεις να ανοίξει το δικό του δρόμο, τη δική του προοπτική. Καθένας ξεχωριστά πρέπει να νιώσει έμπρακτα τη χρωστούμενη κοινωνική ανταπόδοση, το αντίκρουσμα μιας προσπάθειας που οι καρποί της δίνουν πια ένα διαρκώς αυξανόμενο αναπτυξιακό και κοινωνικό πλεόνασμα. Πάντοτε σε μια Ελλάδα που δυναμώνει συνεχώς τη φωνή και τη θέση της στο παγκόσμιο και το ευρωπαϊκό σκηνικό.

Η Ευημερία έχει τρία θεμέλια βάρη που αντανakλώνται στα κεντρικά ζητήματα της εποχής. Στο επίκεντρο όλων των εξελίξεων και εδώ και παντού βρίσκονται η Ανάπτυξη, το σύγχρονο Κράτος και η Δημοκρατία. Το νέο κοινωνικό συμβόλαιο οφείλει με σαφήνεια να στοχεύει και να διασφαλίζει μια Ανάπτυξη με Δικαιοσύνη και Ασφάλεια να δίνει μια νέα πνοή στη Μεταρρύθμιση για το σύγχρονο Κράτος και να κατοχυρώνει ένα σύγχρονο μοντέλο Δημοκρατικής Διακυβέρνησης. Πάνω σ' αυτά τα τρία βάρη πρέπει μέσα από το Συνέδριό μας να διατυπώσουμε το σύγχρονο ριζοσπαστικό και προοδευτικό πλαίσιο πολιτικών και στόχων.

Έχουμε ήδη μια δεσμευτική συμφωνία. Αυτή που ψήφισε ο λαός στη δύσκολη αλλά μεγάλη νίκη μας του 2000. Δεν είναι σεβαστή μόνο ως προϊόν μιας συνταγματικής τάξης ή μιας λαϊκής εντολής. Είναι αξιόπιστο και σύγχρονο πλαίσιο, είναι ρεαλιστική και προοδευτική πρόταση, είναι προσανατολισμένη στο σωστό στόχο και θέτει επίκαιρες και σημαντικές προτεραιότητες. Δεν είμαστε δογματικοί. Στους 18 μήνες που πέρασαν έκτοτε δημιουργήθηκαν νέα δεδομένα που θα πρέπει να ενσωματώσουμε στην πολιτική μας σκέψη και πρακτική. Δεδομένα που αφορούν τον τρόπο που υλοποιούμε την συμφωνία μας, τις διαδικασίες που διαμορφώνουμε την πολιτική μας στην πράξη, το ύψος και την πρακτική της εξουσίας μας, την ολοκλήρωση των επιλογών μας, την εξειδίκευση, την επανεξέταση, την επικαιροποίηση ή και τη διόρθωση των προτεραιοτήτων μας.

Η απόφαση του Συνεδρίου μας πρέπει να οριοθετήσει αυτό το σύγχρονο ριζοσπαστικό και προοδευτικό πλαίσιο πολιτικών και στόχων έτσι ώστε και την κυβερνητική μας πολιτική να ενδυναμώνει και το κόμμα μας να το καταστήσει ικανό να πάρει στα χέρια του ξανά την πρωτοβουλία στις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις.

Η νέα προοδευτική κοινωνική και πολιτική πλειοψηφία που θα μετουσιώσει σε πράξη το κοινωνικό συμβόλαιο για την Ευημερία είναι ο στόχος μας και η προϋπόθεση να επανακάμψι το Κίνημα στη νικηφόρα στρατηγική. Και επιδιώξή μας το πρώτο μεγάλο σημαντικό βήμα είναι η Ελλάδα του 2004, ο ορίζοντας του πρώτου απολογισμού μας. Όπου το αποτέλεσμα της κοινωνικής ανταπόδοσης πρέπει να είναι και ορατό και μετρήσιμο.

4. παράταξη ενωμένη πάνω στις ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος ...

Είναι φανερό ότι στην αλληλουχία των εποχών προχωρούμε μπροστά επικυρώνοντας ότι αντέχει στο χρόνο και μας δίνει δύναμη και προοπτική και αλλάζοντας ότι ξεπερνιέται από τα πράγματα και τείνει να καταστεί τροχοπέδη στην αγωνιστική μας πορεία. Έτσι όπως από τη δεκαετία του '80 στη δεκαετία του '90, από την Αλλαγή στον Εκσυγχρονισμό, κρατήσαμε στόχους και πολιτικές που δίνουν νόημα και περιεχόμενο στη συνέχεια των αγώνων μας και ταυτόχρονα προχωρήσαμε σε ανανέωση επιδιώξεων και επιλογών, έτσι και τώρα. Η Αλλαγή, η Μεταρρύθμιση, ο Εκσυγχρονισμός ούτε έφθασαν ούτε πολύ περισσότερο εξάντλησαν τα όριά τους. Εξακολουθούν και στον κύκλο της Ευημερίας να αποτελούν διαρκείς, ανανεούμενες και κεντρικές μας κατευθύνσεις ενσωματωμένες στη φυσιογνωμία και τη στρατηγική μας.

Πάνω σ' αυτή τη διαλεκτική σχέση και με περιεχόμενο το νέο κοινωνικό συμβόλαιο και συνακόλουθα τη σύγχρονη προοδευτική πρόταση πρέπει κατ' αρχή να οικοδομηθεί η νέα ενότητα της παράταξης και του Κινήματός μας. Να υπερβούμε τις διαχωριστικές γραμμές του «παλιού» και του «νέου» ΠΑ.Σ.Ο.Κ. Να αποτυπωθεί η ενότητα όχι πάνω στο έδαφος των αντιπαραθέσεων του '96, των σχέσεων και της κατανομής των εξουσιών που εγκαθιδρύσαμε σε όλες τις προηγούμενες περιόδους, αλλά πάνω στις ανάγκες που βιώνουμε στο παρόν και που έρχονται από το μέλλον.

Μ' αυτό τον τρόπο δεν θέλουμε να αποφύγουμε την κριτική αποτίμηση της πορείας ούτε να αντιπαρέλθουμε τα εμπόδια που με δική μας ευθύνη υψώσαμε σ' αυτή. Θέλουμε απλώς να θέσουμε την κριτική στο πλαίσιο και τις διαστάσεις μιας συνολικά δικαιωμένης διαδρομής. Και να αποφασίσουμε τις αλλαγές, τις νέες τομές και επιλογές στο αναγκαίο αλλά και στο πραγματικό τους μέτρο.

Το Κίνημά μας έχει τη δύναμη της αυτογνωσίας και τη συλλογική συνείδηση αυτής της εξέλιξης. Έχει κατ' ακολουθία τη ζωντανή εσωτερική δύναμη της ανανέωσης, της αλλαγής, της προσαρμογής. Πρέπει τώρα να αποδείξει στην πράξη ότι θα την κατευθύνει στο σωστό στόχο στις σημερινές κρίσιμες συνθήκες.

Κι' αυτό αποτελεί το κύριο αίτημα του Συνεδρίου μας:

Η νέα ενότητα της παράταξης στη βάση των αναγκών του παρόντος και του μέλλοντος. Επομένως, η νέα ενότητα οικοδομείται πάνω στη σύγχρονη και επίκαιρη πρόταση της σοσιαλιστικής αριστεράς και των δυνάμεων της προόδου.

Ο νέος και σύγχρονος προοδευτικός διεθνισμός απέναντι στις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Η πρόταση της ευρωπαϊκής αριστεράς για την προοδευτική Ευρώπη στον κόσμο του ανταγωνισμού. Η αποδοχή της αγοράς και των κανόνων της μέσα σ' ένα ρυθμιστικό πλαίσιο που διασφαλίζει την ισόρροπη ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία. Ο σύγχρονος ρόλος του κράτους ως φορέα ταυτόχρονα του Κράτους – Δικαίου, του σύγχρονου Κοινωνικού Κράτους, του Κράτους στρατηγείου ανάπτυξης και του Κράτους που αναδιανέμει εισοδήματα και πλούτο με τρόπο πιο αναλογικό και δίκαιο και διασφαλίζει την ευημερία και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Είναι ένα ιδεολογικό και πολιτικό πλαίσιο που εμπλουτίζεται συνεχώς με νέες ιδέες που γεννούν οι νέες ανάγκες. Είναι το ιδεολογικό υπόβαθρο που σηματοδοτεί την αριστερά και ενσωματώνει τις αδιάκοπες αλλαγές που συντελούνται στη σύγχρονη εποχή.

5. η αναμέτρηση είναι διπολική, απέναντι μας είναι η Δεξιά ...

Απέναντι σ' αυτή την πρόταση η συντηρητική παράταξη επιμένει να θεωρεί σαν πρώτη προτεραιότητα τη διασφάλιση της ευημερίας αποκλειστικά μέσω των μηχανισμών της αγοράς και τον χωρίς όρους και όρια ανταγωνισμό. Θεωρεί ότι η παγκοσμιοποίηση νομοτελειακά θα οδηγήσει από μόνη της σε μια νέα δικαιότερη τάξη πραγμάτων. Βλέπει την ευρωπαϊκή προοπτική μέσα από το συντηρητικό προστατευτισμό και την επανεθνικοποίηση ή και κατάργηση των παρεμβατικών πολιτικών περιορίζοντάς την σε όρους νομισμα-

τικής ένωσης παραβλέποντας τη σημασία της οικονομικής ένωσης.

Εξομοιώνει τα κοινωνικά αγαθά με τα καταναλωτικά προϊόντα και τα εμπορεύεται με γνώμονα το κέρδος μέσα στο πλαίσιο της αποδοχής της αγοράς ως αποκλειστικού μηχανισμού οικονομικής και κοινωνικής διανομής, με φυσική συνέπεια την ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών αγαθών και την αποδοχή των κοινωνικών ανισοτήτων.

Επιφυλάσσει για τους ευρωπαϊκούς πολιτικούς θεσμούς και το Κράτος την αποφασιστική τους συρρίκνωση, με πλήρη απεμπόληση του αναπτυξιακού, αναδιανεμητικού και κοινωνικού τους ρόλου και τον περιορισμό τους στους τομείς της αγοράς, του νομίσματος, της ασφάλειας, της εξωτερικής πολιτικής και της άμυνας.

Μετά από μια μακρά σχετικά μεταβατική περίοδο όπου φάνηκαν να αποδυναμώνονται οι διαχωριστικές γραμμές, να ουδετεροποιείται η πολιτική και να αναδεικνύεται η δύναμη της εικόνας των προσώπων, μπαίνουμε ήδη σε μια εποχή που οριοθετούνται ξανά οι προοδευτικές από τις συντηρητικές πολιτικές.

Το δίπολο πρόοδος- συντήρηση, σύγχρονος σοσιαλισμός- νεοφιλελευθερισμός, αποκτά σαφή υπόσταση και προσδιορίζει τις κοινωνικές και τις πολιτικές εξελίξεις.

Στη χώρα μας αυτή η διπολική αναμέτρηση αποκτά μια πιο ευδιάκριτη, πιο βαθειά διαχωριστική γραμμή.

Η ελληνική Δεξιά δεν έχει καν τη στέρεη παράδοση των ευρωπαϊκών χριστιανοδημοκρατικών και συντηρητικών δυνάμεων. Ούτε σήμερα εκφράζει μια σύγχρονη συντηρητική πρόταση για τη διακυβέρνηση της χώρας. Υπήρξε πάντοτε μια βαθειά αντιδραστική και αντιθεσμική δύναμη, ταυτισμένη με το κράτος και τη διαίρεση των πολιτών σε κατηγορίες, συνδεδεμένη με τα συμφέροντα της ολιγαρχίας. Και σήμερα παρά τις προσπάθειες εξωραϊσμού του προσώπου και των προοπτικών της, της εμφάνισης ενός άκριτου λαϊκισμού και της υιοθέτησης κάθε διεκδίκησης στο όνομα της «αντιπολίτευσης για την αντιπολίτευση» και στο όραμα μιας ρεβανσιστικής επιστροφής στην εξουσία, ούτε μια στιγμή δεν απώλεσε τον βαθύτατο οπισθοδρομικό και συντηρητικό της χαρακτήρα. Ακόμη και σε θέματα στοιχειώδους κοινωνικού εκσυγχρονισμού η στάση της εξυπηρετεί τις πιο άκρατες και αντιδραστικές αντιλήψεις. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι σε όλες τις μεταρρυθμιστικές και προοδευτικές μας πρωτοβουλίες στάθηκε σθεναρά απέναντι. Κι όταν κλήθηκε να κυβερνήσει στην αρχή της δεκαετίας του '90 οι πολιτικές της οδήγησαν σε τραγική αποτυχία και αδιέξοδο τη χώρα.

Σήμερα στο εσωτερικό της Ν.Δ. κυριαρχούν αξεπέραστες αντινομίες που ενώνονται με μόνο συνδετικό υλικό την προσμονή της εξουσίας. Κρατικίστικες απόψεις συνυπάρχουν με καθαρά νεο-φιλελεύθερες, ακροδεξιές και χουντοβασιλικές δυνάμεις συγχρωτίζονται με νέο-συντηρητικές. Εσωτερικές αντινομίες που δεν επιτρέπουν τη διαμόρφωση μιας αξιόπιστης πρότασης, ενός έστω συνεκτικού συντηρητικού προγράμματος. Η προοπτική της σημερινής Ν.Δ. έτσι όπως εκφράζεται από την ηγεσία της και τη ραχοκοκαλιά των στελεχών της παράταξης είναι χειρότερη και από εκείνη της περιόδου '90 -'93 που κράτησε καθηλωμένη και στάσιμη τη χώρα και την κοινωνία.

6. η ανασύνθεση του ευρύτερου προοδευτικού χώρου είναι κυρίως δική μας υπόθεση...

Στη σελίδα που γυρίζουμε, ωστόσο, το πλαίσιο της διπολικής αντιπαράθεσης δεν μπορεί να παραμείνει το ίδιο όπως και πριν σε ό,τι αφορά τον προοδευτικό χώρο.

Ο χώρος της κεντροαριστεράς στην Ελλάδα κυριαρχήθηκε στην προηγούμενη περίοδο και κυριαρχείται ακόμη από δεδομένες ιστορικές καταγραφές.

Κατ' αρχή το πολιτικό κέντρο που προδικτατορικά υπήρξε η καρδιά της δημοκρατικής παράταξης ενσωματώθηκε στην πρώτη περίοδο της μεταπολίτευσης με συντριπτική πλειοψηφία στο ΠΑΣΟΚ, ωθώντας τη συντήρηση στο δεξιό άκρο του πολιτικού συστήματος. Στην Ελλάδα δεν ευδοκίμησε ποτέ η ευρωπαϊκή κεντροδεξιά εξ αυτού του λόγου.

Οι σχέσεις ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και την παραδοσιακή αριστερά κινήθηκαν ανάμεσα στο «δικομματικό ηγεμονισμό» και στην αυθεντία των «κομμάτων - μπαλάντέρ», μια σχέση που στο όνομα της ενότητας των προοδευτικών δυνάμεων ουσιαστικά επικεντρώθηκε στη λογική της κατανομής εξουσιών.

Ωστόσο στους μαζικούς και τους κοινωνικούς χώρους πάνω στην ανάγκη της ενότητας που ερχόταν ως αίτημα από την ίδια τη βάση της μεγάλης δημοκρατικής παράταξης εμπεδώθηκε για πολλά χρόνια η γραμμή της δημοκρατικής συνεργασίας που οδήγησε σε θετικές εξελίξεις.

Η άλλη αριστερά έτσι όπως εκφράζεται από τα παλιά της σχήματα αλλά και από τις διεργασίες των τελευταίων χρόνων αδυνατεί να συγκροτήσει στρατηγική τρίτου πόλου. Η ανεκπλήρωτη επιδίωξη να αποβεί ρυθμιστής των εξελίξεων και ουσιαστικός συμμετοχος στη διακυβέρνηση την καθλώνει μέχρι τώρα σε δευτερεύοντες ρόλους. Ταυτόχρονα στο εσωτερικό της αναπτύσσονται ασύμβατες διαδρομές ανάμεσα στα δύο κόμματα της ιστορικής αριστεράς στο «ανανεωτικό» και το «παραδοσιακό» με σαφείς και στρατηγικής σημασίας αποκλίσεις.

Τα νέα σχήματα που οικοδομήθηκαν από φυγόκεντρες τάσεις των προοδευτικών κομμάτων και από επιμέρους διασπάσεις κάθε άλλο παρά πειστικό λόγο και δυναμική ανέπτυξαν μένοντας ουσιαστικά στο περιθώριο των εξελίξεων.

Σήμερα, οι παγκόσμιες και ευρωπαϊκές εξελίξεις και ο σταθερός προσανατολισμός της χώρας αποτελούν εξ αντικειμένου πεδίο σύγκλισης των προοδευτικών δυνάμεων. Ανοίγουν το δρόμο σε μια νέα εποχή νέων σχέσεων και στην ανάπτυξη νέων δυναμικών. Το ΠΑΣΟΚ και σήμερα εξακολουθεί να παραμένει ο κεντρικός εκφραστής σταθερότητας και προόδου στο πολιτικό σύστημα. Το ίδιο όμως το πολιτικό σύστημα εμφανίζει προβλήματα και ανεπάρκειες που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Έχουμε, λοιπόν, την κύρια ευθύνη με δική μας πρωτοβουλία να θέσουμε τις βάσεις της μετεξέλιξής του και παράλληλα να επαναπροσδιορίσουμε τους όρους της νέας προοδευτικής πολιτικής και κοινωνικής πλειοψηφίας. Η ανασύνθεση του ευρύτερου προοδευτικού χώρου εξακολουθεί να είναι ζητούμενο και μάλιστα πιο επίκαιρο από πριν.

7. η νέα προοδευτική πλειοψηφία έχει σαφή και οριοθετημένη κοινωνική αναφορά ...

Κάτω από τις πανίσχυρες δομές της παγκοσμιοποίησης η πλούσια, σύνθετη και μεταλλασσόμενη πραγματικότητα της νέας εποχής δεν μπορεί πια να εγκλωβιστεί στις παραδοσιακές και σχηματικές κοινωνικές αντιθέσεις. Οι αντιθέσεις που απορρέουν από την αρχική αντίθεση κεφαλαίου – εργασίας μετασχηματίζονται. Τα ενδιάμεσα στρώματα όχι μόνο δεν εξαφανίστηκαν αλλά διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο καθώς ενδυναμώνουν τη θέση τους με την κατοχή της γνώσης. Το μεταβιομηχανικό και τεχνολογικό μοντέλο παραγωγής ανατρέπει τις ισορροπίες, αποδιαιρθώνει τις οικονομίες, μετασχηματίζει τις κοινωνικές τάξεις. Το «κοινωνικό κέντρο» υποδοχέας αυτών των ραγδαίων αλλαγών γίνεται το «μήλο της έριδος» για τα κόμματα, τις δημοσκοπήσεις τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης.

Ωστόσο, εμείς είμαστε υποχρεωμένοι μέσα σ' αυτό το ρευστό και δύσκολο τοπίο να αναζητήσουμε τις κοινωνικές μας αναφορές και να οριοθετήσουμε το νέο προοδευτικό συνασπισμό των κοινωνικών δυνάμεων που θα αποτελέσουν το βάθρο της νέας προοδευτικής πλειοψηφίας. Επιβάλλεται με άλλα λόγια να επαναπροσδιορίσουμε με σύγχρονους όρους την κοινωνική συμμαχία των μη προνομιούχων και των μη κατεχόντων.

Πρώτα απ' όλα ένας νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός οφείλει να έχει σταθερό μέτωπο απέναντι στις δυνάμεις του άκριτου κοσμοπολιτισμού, της αντιπαραγωγικής οικονομίας, του παρασιτισμού και της διαφθοράς.

Σημαίνει ακόμη ότι τη βάση, τον πυρήνα του συνασπισμού αυτού εξακολουθούν να αποτελούν οι δυνάμεις της εργασίας, τα ασθενέστερα στρώματα του πληθυσμού, αυτές που υπήρξαν πάντοτε η ραχοκοκαλιά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Δηλαδή οι εργάτες, οι μισθωτοί, τα αγροτικά στρώματα, οι μικρομεσαίοι επαγγελματίες, οι άνεργοι, οι συνταξιούχοι. Απέναντί τους η πολιτική οφείλει να είναι ενισχυτική, διακριτή και συγκεκριμένη. Κεντρική θέση σ' αυτή την προσπάθεια έχει η μεγάλη προτεραιότητα που πρέπει να δώσουμε στη διασύνδεση, την οργανική σχέση και διάρθρωση του τριγώνου: δυνάμεις θεσμοποιημένης εργασίας – στρώματα ανέργων – οικονομικοί μετανάστες. Εκεί κρίνεται, κυρίως, η ενότητα, η συνοχή και η αλληλεγγύη της κοινωνίας μας.

Παράλληλα ο προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός διευρύνεται συνεχώς με τα νέα στρώματα που γεννά η νέα εποχή των επιχειρηματιών, των επιστημόνων της εξειδικευμένης εργασίας. Οι δυνάμεις αυτές μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στην παραγωγική ανασυγκρότηση και τον εκσυγχρονισμό του τόπου.

Και βεβαίως, ο νέος συνασπισμός πρέπει να απευθυνθεί και να ενσωματώσει τις κοινωνικές δυνάμεις που αγωνίζονται για τα σύγχρονα αιτήματα που αφορούν την οικολογία, τον πολιτισμό, την παιδεία, το δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης, την ισότητα, τα κοινωνικά προβλήματα της νέας γενιάς, την προστασία και την ασφάλεια του πολίτη, το περιβάλλον, ό,τι δηλαδή συνιστά την ποιότητα ζωής στον κόσμο του παρόντος και του μέλλοντος.

Κατά συνέπεια, ο νέος προοδευτικός κοινωνικός συνασπισμός συσπειρώνει σε μια διαρκώς διευρυνόμενη κοινωνική πλειοψηφία τις δυνάμεις της εργασίας, της παραγωγής, του πολιτισμού, της οικολογίας, της επιστήμης, της κοινωνικής αλληλεγγύης.

8. πολιτική «ανοικτών θυρών»

χωρίς ηγεμονισμούς και προσपाιούμενα ...

Είναι φανερό ότι η πολιτική διεύθυνση αυτού του συνασπισμού είναι ένα σύνθετο και δύσκολο ζήτημα που δεν μπορεί να κλειστεί στα τείχη ενός κόμματος και την ταύτιση μαζί του, ούτε μπορεί να πραγματοποιηθεί με μια πολυδιασπασμένη και με ασύμβατες τροχιές κεντροαριστερά.

Απαιτείται η διαμόρφωση μιας προοδευτικής πολιτικής πλειοψηφίας σε ένα συνεκτικό πλαίσιο στρατηγικής

Μια προοδευτική πλειοψηφία που :

- οριοθετείται με σαφήνεια απέναντι στη συντηρητική πρόταση αποδεχόμενη το διπολισμό στην πολιτική και προγραμματική αντιπαράθεση και αρνούμενη τον "δικομματισμό" με την έννοια της απλής εναλλαγής δύο κομμάτων στην εξουσία.
- δεν διακατέχεται από το σύνδρομο της μονοκομματικής αντίληψης και πρακτικής και διευρύνει συνεχώς τη βάση της άσκησης της πολιτικής εξουσίας.
- διασφαλίζει τη συνύπαρξη διαφορετικών τάσεων στο εσωτερικό της χωρίς προϋποθέσεις υποταγής και ταύτισης σε συγκεκριμένες απόψεις και πολιτικές και χωρίς απαιτήσεις "εγκλωβισμού" δυνάμεων σε μονοκομματικές πρωτοβουλίες.
- οικοδομείται στη βάση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων πάνω στα πραγματικά προβλήματα του λαού και την πορεία της χώρας χωρίς δογματικά σύνδρομα ή σύνδρομα "ιδεολογικής καθαρότητας και υπεροχής".

Ο κύριος φορέας, ο κεντρικός πόλος αυτής της προσπάθειας είναι αναντίρρητα το ΠΑΣΟΚ. Που είναι υποχρεωμένο να παραμείνει μεγάλο, ενιαίο, πλειοψηφικό.

Σε μας ανήκει η πρωτοβουλία να ανοίξουμε το δρόμο της πραγματικής σύγκλισης με όλες τις δυνάμεις που κινούνται στο χώρο της κεντροαριστεράς, μέσα από κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές πρωτοβουλίες θεσμικού χαρακτήρα, πάνω στα μεγάλα σύγχρονα προβλήματα. Να διαμορφώσουμε προγραμματικές και πολιτικές συμφωνίες για την ανανέωση και τη μετεξέλιξη του πολιτικού μας συστήματος, με την ποιοτική αναβάθμιση του πολιτικού και κοινωνικού διαλόγου ανάμεσα σε κόμματα, κινήσεις πολιτών, παρατάξεις και χώρους. Αυτός είναι ο μόνος δρόμος για μας:

Μια πολιτική "ανοικτών θυρών" χωρίς ηγεμονισμούς και προσπαιούμενα. Που όχι μόνο τον διακηρύσσουμε, αλλά ακόμη περισσότερο, έχουμε την τόλμη, τη θέληση και την πρωτοβουλία να τον διαβούμε.

9. τι πρέπει να αλλάξει στο ΠΑΣΟΚ της νέας εποχής...

Το ΠΑΣΟΚ είναι ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα δεμένο με την παράδοση της μεγάλης δημοκρατικής παράταξης και τους αγώνες του ελληνικού λαού για εθνική ανεξαρτησία, λαϊκή κυριαρχία και κοινωνική δικαιοσύνη. Είναι, ταυτόχρονα, ένα πολυσυλλεκτικό, πλειοψηφικό κόμμα εξουσίας που για πολλά χρόνια οδηγεί τη χώρα προς τα εμπρός ασκώντας μια προοδευτική, διάφανη και αποτελεσματική διακυβέρνηση.

Οργανωτικά το ΠΑΣΟΚ είναι ένα ανοιχτό, δημοκρατικό και αντιπροσωπευτικό κίνημα. Για να ανταποκριθούμε στα σύνθετα καθήκοντα που περιγράψαμε σήμερα πρέπει να προχωρήσουμε σε ένα κυρίαρχο μετασχηματισμό με κεντρικό στόχο την επανασύνδεση με τις ζωντανές, σύγχρονες και δημιουργικές δυνάμεις της ελληνικής κοινωνίας. Από ένα κόμμα πολύχρονης διαχείρισης της εξουσίας το ΠΑΣΟΚ να μετατραπεί σε Κόμμα - ανοιχτή πολιτική κοινότητα. Να εμφανιστεί απέναντι στον νέο προοδευτικό κοινωνικό συνασπισμό ως ο αξιόπιστος πολιτικός χώρος μιας ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης που οδηγεί σε δομές και λειτουργίες νέας διεύθυνσης και κοινωνικής διαπραγμάτευσης.

Το εγχείρημα, που άλλωστε είναι πολύχρονη απαίτηση και στόχος πολλών ημιτελών προσπάθειών έχει δύο σημαντικές δυσκολίες. Η πρώτη δυσκολία είναι ότι συντελείται στο ευρύτερο περιβάλλον κρίσης και απαξίωσης της πολιτικής και η δεύτερη είναι ότι η «αποκρατικοποίηση» του κόμματος και ο επαναπροσανατολισμός του στην κοινωνία των πολιτών οφείλει να υπερβεί δομές, λειτουργίες, νοοτροπίες και πρακτικές που οικοδόμησε σε μια ολόκληρη εποχή.

Αν στην μεταπολιτευτική περίοδο η ίδρυση του ΠΑΣΟΚ συνδέθηκε με τον έντονο πολιτικό και κοινωνικό ριζοσπαστισμό, την δυναμική της λαϊκής συμμετοχής και την αυτοοργάνωση, στην νέα εποχή, στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, η ανασυγκρότηση και η μετεξέλιξη του οφείλει να συνδεθεί με την διαμόρφωση της πολιτικής, την διεύρυνση και ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών και τον ενεργό πολίτη. Και, βεβαίως, γίνεται φανερό ότι γι' αυτή την αλλαγή οργανωτικές συνταγές και πρότυπα δεν υπάρχουν.

Το Κίνημα του κύκλου της μεταπολίτευσης οφείλει κατά κύριο λόγο να μετεξελιχθεί σε Κόμμα - Σύγχρονο Θεσμό με συντεταγμένες λειτουργίες και διαδικασίες. Με οριοθετημένα τα πεδία των αποφάσεων που καθορίζουν τις σχέσεις και τις εκφράσεις του. Με σύγχρονη οργάνωση της συλλογικής δράσης.

- Χρειαζόμαστε ένα Κόμμα - πραγματικό κοινωνικό υποκείμενο συνεχούς αλλαγής και μεταρρύθμισης
- Χρειαζόμαστε ένα Κόμμα - ολοκληρωμένο Κυβερνητικό σχηματισμό που συλλογικά επεξεργάζεται, διαμορφώνει και υλοποιεί πολιτικές και προτάσεις.
- Χρειαζόμαστε ένα Κόμμα - εξελεγμένο επικοινωνιακό θεσμό που έρχεται σε άμεση και γρήγορη επαφή με τα κοινωνικά δρώμενα και επικοινωνεί με τους πολίτες κάθε κατηγορίας και ομάδας.
- Χρειαζόμαστε ένα Κόμμα - που βγαίνει ορμητικά από την περιχαράκωση του στα τείχη του κράτους και ολοκληρώνεται τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε τοπικό επίπεδο μέσα από διαδικασίες πραγματικής αποκέντρωσης και διάχυσης εξουσιών.

Είναι φανερό ότι μια τέτοια μετεξέλιξη προϋποθέτει μια νέα ενότητα και σύνθεση που υπερβαίνει τις παγιωμένες σχέσεις εξουσίας.

Προβλήματα όπως η σχέση Κυβέρνησης - Κόμματος, η αυτονόμηση στελεχών που λειτουργούν στους θεσμούς, η λειτουργία της Κ.Ο και του βουλευτή σε σχέση με τις υπόλοιπες τοπικές εξουσίες, μόνο έτσι αντιμετωπίζονται δομικά και μόνιμα.

Αν αυτή η μετεξέλιξη δεν απορρέει από συνειδητή πολιτική επιλογή που εκπορεύεται κεντρικά κάθε αλλαγή στο κόμμα είναι οριακή και ενσωματώσιμη στην πολύχρονη αναζήτηση και κρίση μας.

Ταυτόχρονα το ΠΑΣΟΚ πρέπει να γίνει ένα πραγματικό Κίνημα - ενεργών πολιτών, ανοιχτό στην κοινωνία που οργανώνει τη βάση του και την πολιτική του δράση ως πλειοψηφική και πολυσυλλεκτική παράταξη.

Η νέα προοδευτική πολιτική και κοινωνική πλειοψηφία δεν εγκλωβίζεται σε κλειστές οργανώσεις, δεν ισοπεδώνει διαφορετικά ρεύματα και τάσεις, δεν ακυρώνει τις πολυάριθμες παρεμβάσεις και διαδρομές.

Το ΠΑΣΟΚ από την αρχή οργανώθηκε ως Κίνημα και σήμερα περισσότερο από ποτέ οφείλει να παραμείνει και να αναπτυχθεί ως Κίνημα. Και για να μην υπάρξει παρερμηνεία αυτό δεν αφορά την αναπαραγωγή και τη διεύρυνση του φιλελευθερισμού και της απροσδιοριστίας στη βάση και την αμορφία των λειτουργιών αλλά το αντίθετο. Τον επαναπροσδιορισμό της ιδιότητας του μέλους που πρακτικά - οργανωτικά κατοχυρώνεται με το δικαίωμα στην απόφαση, στη συμμετοχή, στην εξειδικευμένη δράση, στη διαμόρφωση της πολιτικής. Και, βεβαίως, τη διαφάνεια στην ζωή και τη δράση του. Το ΠΑΣΟΚ είναι δύναμη ηθικής και πολιτικής ευθύνης και οφείλει να το αποδεικνύει έμπρακτα. Γι' αυτό θα κατοχυρώσει διαδικασίες κομματικού «πόθεν έσχες» για όλα τα στελέχη του που καταλαμβάνουν κομματικά και κρατικά αξιώματα.

Η ενίσχυση της άμεσης δημοκρατίας, η αποκέντρωση της κομματικής εξουσίας, ο διακριτός ρόλος του κόμματος στη συνολική λειτουργία του πολιτικού σχηματισμού και η ενδυνάμωση και αναβάθμιση των συλλογικών οργάνων σε κάθε επίπεδο είναι τα βήματα της αλλαγής που απαιτούν οι καιροί. Γι' αυτό ακριβώς οι αλλαγές πρέπει να περικλείουν το χαρακτήρα μιας πραγματικής υπέρβασης του υπάρχοντος ΠΑΣΟΚ και τη δυναμική μιας επανίδρυσης και να έχουν συγκεκριμένο προσανατολισμό: Την επιστροφή στη βάση του Κινήματος, τη νέου τύπου περιφερειακή συγκρότηση του Κόμματος, τη νέα συλλογικότητα στην πολιτική διεύθυνση του ΠΑΣΟΚ.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό το τρίπτυχο

Αναβάθμιση - Ανανέωση - Διεύρυνση

πρέπει να είναι από εδώ και πέρα ο οδηγός του πολιτικού σχεδιασμού και της δράσης μας.

- Πολιτική αναβάθμιση του ΠΑΣΟΚ ως συλλογικού πολιτικού φορέα που σηματοδοτείται κεντρικά με τρόπο αξιόπιστο και πρακτικό.
- Ανανέωση ιδεών, προσώπων και πρακτικών για την οποία υπάρχουν και διαμορφώνονται οι αναγκαίοι χώροι και οι προϋποθέσεις υποδοχής.
- Διεύρυνση σε κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις με γενναίες πρωτοβουλίες, ανοίγματα και ανοιχτές διαδικασίες.

Για να κατακτήσει αυτό το σημαντικό του ρόλο το ΠΑΣΟΚ στη σημερινή συγκυρία καλείται να εντείνει την προσπάθεια του για θέματα ιδεολογικής και πολιτικής οριοθέτησης απέναντι στη συντηρητική παράταξη. Να κατοχυρώσει τη συμμετοχή του στην διαμόρφωση των θέσεων και της πολιτικής σε διαρκή ανατροφοδότηση με την Κυβέρνηση και την Κοινοβουλευτική Ομάδα μέσα από μόνιμες και κατοχυρωμένες διαδικασίες. Να αναλάβει την ευθύνη να οργανώσει και να διευθύνει τον κοινωνικό διάλογο που οδηγεί σε

αναπτυξιακές συμφωνίες πάνω σε όλες τις όψεις της πραγματικής ανάπτυξης σε κάθε επίπεδο. Να επουλώσει τις πληγές και τα τραύματα που προξενήθηκαν τον τελευταίο καιρό στη σχέση του με το μαζικό και συνδικαλιστικό μνήμε. Να επεξεργαστεί τα βήματα και να αναλάβει όλες τις πρωτοβουλίες που οδηγούν την συγκρότηση των πολιτικών και κοινωνικών μας συμμαχιών. Να αναβαθμίσει τις διεθνείς μας σχέσεις με ανταλλαγή εμπειριών, επεξεργασία προτάσεων και ανάληψη διεθνών πρωτοβουλιών στα πλαίσια της ευρωπαϊκής αριστεράς και της σοσιαλιστικής διεθνούς.

B. **Ανάπτυξη** **με Δικαιοσύνη και Ασφάλεια**

10. νέα ανάπτυξη για μια νέα Ελλάδα ...

Σήμερα υπάρχουν οι προϋποθέσεις, οι συνθήκες και οι όροι για μια νέα, πιο αποτελεσματική και δικαιότερη σύνθεση των πολιτικών μας στους τομείς της οικονομίας και της ανάπτυξης. Μία σύγχρονη προοδευτική πρόταση μπορεί και πρέπει να οδηγήσει σε νέα αναπτυξιακή συμφωνία που θα έχει δύο βασικούς άξονες:

Πρώτον, τη διατήρηση των κεκτημένων της ένταξης στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, τη διασφάλιση της ευρωπαϊκής θέσης της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεύτερον, την επιτάχυνση των ρυθμών πραγματικής σύγκλισης που συνεπάγεται διασφάλιση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και την παραγωγή πλεονάσματος που θα διανέμεται με δίκαιο και αναλογικό τρόπο σε όλους τους συντελεστές παραγωγής.

Το τοπίο της νέας Ανάπτυξης

Η αναπτυξιακή διαδικασία δεν είναι και δεν πρέπει να είναι μία μηχανιστική διαδικασία. Αντίθετα πρέπει να περιέχει το όραμα και την προοπτική μιας δίκαιης κοινωνίας. Αν απαρνηθούμε αυτή την ευθύνη, το αόρατο χέρι της αγοράς θα μας εκδικηθεί με ακραίες εισοδηματικές ανισότητες πλήττοντας καίρια την κοινωνική συνοχή.

Ως κοινωνία, συλλογικά και συναινετικά πρέπει να διαμορφώσουμε τις παραμέτρους της νέας αναπτυξιακής πορείας του τόπου. Πρέπει να διασφαλίσουμε το ρόλο της αγοράς ως μηχανισμού παραγωγής, διανομής και διακίνησης προϊόντων και υπηρεσιών. Πρέπει να θεσμοθετήσουμε και να εδραιώσουμε τους μηχανισμούς που ελέγχουν και περιορίζουν τις ανισότητες και προστατεύουν τις ασθενέστερες και ευπαθείς ομάδες.

Τρεις είναι οι προϋποθέσεις που καθιστούν την προσπάθειά μας βιώσιμη και προοδευτική και έχουν σχέση με την εσωτερική δομή και δυναμική της ίδιας της αναπτυξιακής διαδικασίας. Είναι προϋποθέσεις που προσθέτουν στα ποσοτικά μεγέθη της ανάπτυξης την κοινωνική δικαιοσύνη και την ασφάλεια της κοινωνίας.

Η πρώτη προϋπόθεση αφορά την ισόρροπη ανάπτυξη

Η χώρα για να ανταποκριθεί στον ανταγωνισμό έχει ανάγκη από κάθε παραγωγική και αναπτυξιακή της ικμάδα. Δεν νοείται αναπτυξιακή στρατηγική με φθίνουσες περιοχές, ερήμωση χωριών, συρρίκνωση παραγωγικών δυνατοτήτων, αποσύνθεση κοινωνικού ιστού.

Η ισόρροπη ανάπτυξη επιβάλλει την προβολή της Ελλάδας των Περιφερειών και των

Πόλεων στην ίδια την ευρωπαϊκή δυναμική με τη δική τους ταυτότητα και το δικό τους στόχο. Η ισόρροπη ανάπτυξη επιβάλλει ώστε η φτωχή περιοχή να αναπτυχθεί, η ερήμωση της υπαίθρου να αναταχθεί, η αγροτική οικονομία να ανασυνταχθεί και όχι να συρρικνωθεί ή να παραδοθεί. Πλάϊ στο ρυθμιστικό πλαίσιο της αγοράς οφείλουμε να διαμορφώσουμε ρυθμιστικό πλαίσιο επιλογών που διασφαλίζουν την ισόρροπη ανάπτυξη.

Η δεύτερη προϋπόθεση αφορά το σύγχρονο κοινωνικό κράτος.

Η αντίληψη του κράτους-πρόνοιας ως συμπληρωματικού στοιχείου της ανάπτυξης που τρέφεται από τα περισσεύματα του κρατικού προϋπολογισμού και εξαντλείται στα όρια της επιδοματικής προστασίας αλλάζει ριζικά. Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος είναι αυτοδύναμο και οργανικό στοιχείο της ανάπτυξης. Οικοδομείται με μόνιμες και διευρυνόμενες δομές σε όλα τα πεδία της κοινωνικής προστασίας. Δομές που με τη σειρά τους ανατροφοδοτούν την ανάπτυξη. Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος συγκροτείται σε συνθήκες κοινωνικής συνεργασίας, διασφαλίζει τα δημόσια και κοινωνικά αγαθά και παράγει ανταγωνιστικές υπηρεσίες σε σχέση με το διεθνές περιβάλλον για να μπορεί να εγγυηθεί τη βιωσιμότητα, την ποιότητα και την διάρκεια της οικονομικής ευημερίας και της κοινωνικής συνοχής.

Η τρίτη προϋπόθεση αφορά τον οικολογικό και περιβαλλοντικό αναπροσανατολισμό της ανάπτυξης

Το περιβάλλον και η οικολογική ισορροπία για πολλά χρόνια ήταν ο «φτωχός συγγενής» της ανάπτυξης ένα δευτερεύον ή παρεμπύπτον ζήτημα και η πολιτική αυτή οδήγησε κυρίως τη χώρα μας, σε απειράριθμες καταστροφές. Σήμερα έγιναν κεντρικό κριτήριο και αφετηρία για την όποια αναπτυξιακή επιλογή. Το φυσικό και κλιματολογικό πλεονέκτημα του τόπου μας, το τοπίο και οι πλουτοπαραγωγικοί μας πόροι, επιβάλλουν να μετατρέψουμε το φυσικό και οικολογικό μας σύστημα σε παραγωγική δύναμη πάνω στην οποία θεμελιώνεται η ποιότητα της ανάπτυξης.

Τέλος η ανάπτυξη της οικονομίας και ο εκσυγχρονισμός του κράτους, της κοινωνίας και της πολιτείας δεν εννοούνται χωρίς κοινωνική δικαιοσύνη.

- Η ανάπτυξη έχει νόημα μόνο όταν βελτιώνει την ποιότητα ζωής για όλους.
- Η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και η αύξηση της παραγωγικότητας ενδιαφέρουν την κοινωνία συνολικά μόνο όταν συνοδεύονται από εγγυήσεις προστασίας και ασφάλειας για όλους
- Η ανάπτυξη του σύγχρονου κράτους δικαιώνεται μόνο όταν συνοδεύεται από διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη λειτουργία του και σεβασμό προς τον πολίτη.

Στο πλαίσιο αυτό, η σύγχρονη προοδευτική πρόταση για την οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας συμπεριλαμβάνει τις ακόλουθες κατευθύνσεις και προοπτικές:

1. Εξασφάλιση Αναπτυξιακών Πόρων

Πρώτη φορά στη σύγχρονη ιστορία της χώρας μας υλοποιείται ένα μακρόπνοο σχέδιο ανάπτυξης με πλήρη διασφάλιση και κατοχύρωση πόρων, έγκαιρο και συστηματικό σχεδιασμό. Το Γ' ΚΠΣ και οι πρόσθετοι πόροι για την ελληνική γεωργία προσφέρουν μέχρι το 2006 τη σιγουριά της άμεσης χρηματοδότησης όλων των αναγκαίων έργων και το πλαίσιο διαχείρισης και εκμετάλλευσης των πόρων αυτών που υπερβαίνουν τα 24 τρις. εκατ. δρχ., ποσό που αντιστοιχεί στο 60% του ΑΕΠ.

Η ενίσχυση και αναμόρφωση της πυραμίδας του δημοκρατικού προγραμματισμού, η απλοποίηση των διαδικασιών, η επιτάχυνση των αποφάσεων, η αποκεντρωμένη λειτουργία των προγραμματικών και ελεγκτικών μηχανισμών, εγγυώνται και εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματική και διάφανη απορρόφηση των διαθέσιμων πόρων.

2. Ολοκλήρωση Σύγχρονων Υποδομών

Ο Έλληνας πολίτης καθημερινά αποκτά συνείδηση και εμπειρία μιας Ελλάδας που αλλάζει όψη. Τα μεγάλα έργα εθνικής σημασίας στους τομείς των οδικών αξόνων, των μεταφορών, της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών και τα εκατοντάδες έργα περιφερειακής ή τοπικής σημασίας που διεκπεραιώνονται, ολοκληρώνονται ή έχουν προγραμματιστεί για τα επόμενα χρόνια, δημιουργούν τις προϋποθέσεις για βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη, συνδέουν τις παραγωγικές δομές όλης της χώρας και ανοίγουν νέους εμπορικούς δρόμους προς την Ευρώπη, τη Βαλκανική, τη Μεσόγειο και την Ανατολή.

Η ολοκλήρωση των υποδομών αυτών εκπληρώνει οράματα και προσδοκίες δεκαετιών και είναι ο θεμέλιος λίθος της νέας Ελλάδας. Η εδαφική ασυνέχεια, η γεωγραφική απομόνωση και η μεγάλη χρονοαπόσταση από τις μεγάλες αγορές με το νέο ρόλο της Ελλάδας στο επίκεντρο των εμπορικών δρόμων και ως κομβικού σημείου επαφής μεταξύ Ανατολής και Δύσης από μειονεκτήματα μετατρέπονται σε σύγχρονα συγκριτικά πλεονεκτήματα.

3. Ολοκλήρωση των Διαρθρωτικών Αλλαγών

Η απελευθέρωση των αγορών και η ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων εκσυγχρονίζει τις ελληνικές επιχειρήσεις και τους Οργανισμούς Κοινής Ωφελείας, αυξάνει την ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητά τους, προσφέρει καλλίτερες υπηρεσίες και προϊόντα σε χαμηλότερες τιμές.

Οι διαρθρωτικές αλλαγές, οι εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών, η συνεργασία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, προάγουν το συμφέρον όλων: του κράτους, του πολίτη, του εργαζόμενου, του επιχειρηματία. Σταδιακά εξασφαλίζεται μια πιο αποτελεσματική, πιο αποκεντρωμένη και ποιοτικά αναβαθμισμένη παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών που καθιστούν την Ελλάδα μια από τις πιο ταχύτερα αναπτυσσόμενες και πολλά υποσχόμενες οικονομίες.

Η αποκρατικοποίηση εταιρειών δεν σημαίνει και παράδοσή τους στους μηχανισμούς της αγοράς. Αντίθετα αναδεικνύει το νέο και σύγχρονο ρόλο του κράτους. Ο επιχειρηματικός του χαρακτήρας μετατρέπεται σε προγραμματικός και επιτελικός. Το κράτος αναπτύσσει έντονη δραστηριότητα για τη δημιουργία ενός σύγχρονου, εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου που διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς, προστατεύοντας ταυτόχρονα το κοινωνικό συμφέρον.

4. Ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου

Είναι αναμφισβήτητη αλήθεια ότι το 80% των πόρων του Γ' ΚΠΣ κατανέμονται στην περιφέρεια, ότι τα μεγάλα έργα εθνικής σημασίας είναι κατ' εξοχή διαπεριφερειακού χαρακτήρα, ότι όλες σχεδόν οι περιοχές έχουν μερίδιο στα διευρωπαϊκά δίκτυα.

Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου θα πρέπει να ενδυναμωθεί με την υλοποίηση ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων στις νησιωτικές και ορεινές περιοχές. Με τη διασφάλιση της ποιότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας στην εφαρμογή των προγραμμάτων και της διοίκησης. Με την ποιοτική και λειτουργική προσφορά υπηρεσιών από τα δίκτυα κοινωνικού εξοπλισμού και υποδομών. Και τέλος με τις πρόσθετες πολιτικές στην περιφέρεια που αντισταθμίζουν σε ένα βαθμό τη διεξαγωγή των ολυμπιακών αγώνων στην Αθήνα.

11. ανάπτυξη με στόχο την πραγματική σύγκλιση ...

Για να διατηρήσουμε και να διευρύνουμε τις κατακτήσεις μας σαν οικονομία και κοινωνία πρέπει διαρκώς να διατηρούμε τους αναπτυξιακούς μας ρυθμούς σε ποσοστά σαφώς μεγαλύτερα του μέσου ευρωπαϊκού όρου. Επιβάλλεται να δημιουργήσουμε συνθήκες μιας εξωστρεφούς και αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης και να ολοκληρώσουμε μια εθνική παραγωγική δομή πάνω στην οποία θα στηρίζεται.

Η βιωσιμότητα της ανάπτυξης αυτής διασφαλίζεται μόνο με την κοινωνική συνοχή και την αξιοποίηση όλων των παραγωγικών δυνάμεων και ανθρωπίνων πόρων του ελληνισμού. Ταυτόχρονα πρέπει να μεριμνήσουμε για να αποκτήσει η ανάπτυξη αυτή άμεση αντιστοίχιση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τη βελτίωση όλων των κοινωνικών αγαθών και την ευημερία του πολίτη.

Έχουμε πλήρη επίγνωση ότι η αναπτυξιακή μας προσπάθεια πρέπει να επιτευχθεί με σαφή ιεράρχηση, κατανομή πόρων με διορατικότητα και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

Σ' αυτό το γενικό πλαίσιο ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δώσουμε στις ακόλουθες σημαντικές προτεραιότητες:

1. Στην ανασυγκρότηση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας

Η βελτίωση της παραγωγικότητας της οικονομίας και της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας αποκτά τον πρώτο λόγο σε όλο το εύρος της οικονομίας και ιδιαίτερα στο βιομηχανικό τομέα, τις δραστηριότητες σύγχρονης τεχνολογίας και την προσφορά υπηρεσιών. Αποτελούν πολιτικές πρώτης προτεραιότητας: Η τεχνολογική και οργανωτική αναβάθμιση του παραγωγικού δυναμικού, για την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Η βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού. Ο εξειδικευμένος προσανατολισμός στην εφαρμοσμένη έρευνα. Ο εκσυγχρονισμός των ξεπερασμένων εργασιακών διαδικασιών.

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στα κίνητρα συγχωνεύσεων και συνεργασιών, στον προσανατολισμό τους σε ανταγωνιστικούς τομείς που η χώρα διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα.

Ταυτόχρονα απαιτείται στροφή στην ολική ποιότητα στις υπηρεσίες και ιδιαίτερα στον τουρισμό για να διατηρήσει η χώρα και να βελτιώσει τη θέση της στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον έτσι ώστε να καταστεί σύγχρονο ευρωπαϊκό πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης.

2. Στη στροφή σε νέα ποιοτικά προϊόντα μιας εύρωστης και ανταγωνιστικής αγροτικής οικονομίας

Η μετάβαση της αγροτικής οικονομίας από την ποσοτική παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων στα ποιοτικά και βιολογικά προϊόντα, είναι μονόδρομος. Αυτό είναι η φυσική συνέπεια των διαδοχικών διατροφικών κρίσεων, της εξάντλησης των φυσικών πηγών και των τεράστιων περιβαλλοντικών προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί από μία ανεξέλεγκτη αγροτική και κτηνοτροφική ανάπτυξη.

Η χώρα μας εξαιτίας των γεωγραφικών, περιβαλλοντικών και φυσικών της πόρων μπορεί να είναι παρούσα στη νέα εποχή με βελτιωμένα ποιοτικά και άρα ανταγωνιστικά προϊόντα. Στην προσπάθειά του αυτή ο κόσμος της υπαίθρου πρέπει να τύχει της αμέριστης συμπαράστασης του κράτους με τη μορφή πλήρους και ολοκληρωμένης κοινωνικής προστασίας και τη διασφάλιση νέων πόρων.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού τόσο στο Β' ΚΠΣ, όσο και στο Γ' ΚΠΣ, απόλυτη προτεραιότητα δίνεται σε προγράμματα που μπορούν να παίξουν καταλυτικό ρόλο στην ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής και Περιφέρειας. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην προστασία και αξιοποίηση των φυσικών πηγών και των υδάτινων πόρων που εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής ανάπτυξης.

Ταυτόχρονα η αγροτική μας πολιτική αποβλέπει στη διαμόρφωση μιας πιο λειτουργικής και ανθρωπίνης σχέσης ανάμεσα στον αγρότη και τους μηχανισμούς υλοποίησης της πολιτικής αυτής. Επιδιώκει μια νέα λειτουργία και συντονισμό των συνεταιρισμών, των ομάδων παραγωγών και των διαπαγγελματικών οργανώσεων σε σχέση με τη διεύρυνση και αξιοποίηση των αγορών.

Με την ολοκλήρωση των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης και τις θεσμικές και διοικητικές πολιτικές που έχουν εξαγγελθεί, αναμένεται η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της αγροτικής παραγωγής και η άνοδος του αγροτικού εισοδήματος.

Είναι βαθιά πεποίθηση του Κινήματός μας ότι η επιτυχία του νέου αναπτυξιακού άλματος της χώρας θα κριθεί σχεδόν αποκλειστικά από το βαθμό χειραφέτησης του αγρότη – παραγωγού και την ισότιμη και ισόρροπη ανάπτυξη της περιφέρειας.

3. Στην αρχή της ανταποδοτικότητας και της κοινωνικής ευθύνης ως θεμέλιου της νέας αναπτυξιακής συμφωνίας

Η διεύρυνση των ευκαιριών για το σύνολο του επιχειρηματικού κόσμου της χώρας μέσα από την απελευθέρωση των αγορών και τη νέα ρύθμιση των αγορών κεφαλαίου, προϊόντων και εργασίας πρέπει να διασφαλίζει, παράλληλα με την υγιή κερδοφορία και την

ανταγωνιστικότητα, την αναδιανομή του παραγόμενου προϊόντος σε όφελος των εργαζομένων.

Με βάση την αρχή της ανταποδοτικότητας και της κοινωνικής ευθύνης πρέπει να συνδυάζουμε τις οριζόντιες πολιτικές με κάθετες και εξειδικευμένες παρεμβάσεις που συνοδεύονται με σαφείς συμφωνίες συνεργασίας για τον τεχνολογικό εξοπλισμό, τη στρατηγική και την προοπτική της επιχείρησης, την αύξηση της απασχόλησης, την ανάπτυξη του σύγχρονου κοινωνικού κράτους και τη συμβολή στην τοπική ανάπτυξη.

Η νέα ανάπτυξη πρέπει να στηριχθεί σε μια νέα σύνθετη πολιτική κινήτρων όχι μόνο γεωγραφικού αλλά κλαδικού και κοινωνικού χαρακτήρα. Κριτήριο επιτυχίας κάθε επιχείρησης ή ισόρροπη βελτίωση του Οικονομικού αλλά και του Κοινωνικού της Ισολογισμού που αφορά την αύξηση της απασχόλησης, την αύξηση των εργαζομένων, την προστασία του περιβάλλοντος.

12. ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη ...

Η δικαιότερη κατανομή της ευημερίας που παράγει ο τόπος είναι ο κεντρικός μας στόχος και οφείλει να είναι και να αναδεικνύεται ως η καθημερινή μας φροντίδα και πράξη. Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος αποτελεί το μοχλό της δικαιότερης διανομής του εισοδήματος και ανακατανομής του πλούτου υπέρ των ασθενέστερων τάξεων και στρωμάτων. Υπέρ των μη προνομιούχων, των μη εκόντων και κατεχόντων. Ο στόχος αυτός υλοποιείται με την εδραίωση:

- μηχανισμών ενσωμάτωσης των πιο αδύναμων στρωμάτων στην εργασία, την κοινωνική ζωή, τον πολιτισμό και τη δημιουργία
- μηχανισμών στήριξης και ενίσχυσης κατηγοριών πολιτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής στα νέα εργασιακά και κοινωνικά δεδομένα
- μηχανισμών πρόσβασης σε βασικά κοινωνικά αγαθά τα οποία είναι δύσκολα προβάδισμα για λόγους φτώχειας, απόστασης ή ελλειπούς γνώσης.

Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος δεν είναι μόνο εθνική μας υπόθεση, αλλά κατ'εξοχή προοδευτική υπόθεση που αφορά την ευρωπαϊκή αριστερά. Δεν εξαντλείται σε διακηρύξεις αρχών και κατευθύνσεων, έχει μετρήσιμους και σαφείς στόχους. Όλοι έχουν δικαίωμα στην ευημερία και σε ένα πραγματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, ιδιαίτερα σήμερα που υπάρχει και αυξάνεται το αναπτυξιακό και οικονομικό πλεόνασμα.

Για το σκοπό αυτό εμείς θέτουμε επείγοντα στόχο για τα επόμενα χρόνια. Κάθε πολίτης να έχει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης που να στηρίζεται σε ένα δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης. Το δίκτυο αυτό συμπληρώνει σε ατομικό και οικογενειακό επίπεδο και μέσα από επιλεκτικές πολιτικές τα κενά του κοινωνικού κράτους για να διασφαλίζει το ελάχιστο κοινωνικό εισόδημα που απαιτείται για την αξιοπρεπή διαβίωση.

Το δίκτυο κοινωνικής αλληλεγγύης περιλαμβάνει πολιτικές και δράσεις που ενισχύουν την απασχόληση, εισοδηματικές και φορολογικές πολιτικές που αναδιανέμουν το εισόδημα,

διαρκή αύξηση των κοινωνικών δαπανών και ενίσχυση των δυνάμεων του κοινωνικού αποκλεισμού. Τέλος περιλαμβάνει την ενίσχυση της οικογένειας μέσα από τη χάραξη νέας δημογραφικής πολιτικής.

1. Η μείωση της ανεργίας σε μετρήσιμο ποσοστό και η αύξηση της απασχόλησης είναι το μεγάλο στοίχημα για την Ελλάδα του 2004

Η κοινωνία της πλήρους και δημιουργικής απασχόλησης είναι αδιαπραγμάτευτος στόχος μας.

■ Με δική μας πρωτοβουλία θέτουμε σε ευρωπαϊκό επίπεδο το ποσοτικό και ποιοτικό ζήτημα της απασχόλησης. Ζητούμε την αναβάθμιση των ευρωπαϊκών πολιτικών με συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους για τις χώρες υψηλής ανεργίας καθώς και πολιτικές για την αντιμετώπιση μακροπρόθεσμα της δομικής ανεργίας. Διεκδικούμε ταυτόχρονα τους αναγκαίους πρόσθετους πόρους για την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών.

■ Ο εθνικός μας στόχος μέχρι το 2004 είναι η δημιουργία 300.000 νέων θέσεων απασχόλησης και η μείωση της ανεργίας σε μετρήσιμο ποσοστό

■ Για το σκοπό αυτό, μέσα από την αναπτυξιακή μας πολιτική και με ενεργητικές και πρόσθετες πολιτικές που υλοποιούνται με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση, στόχος μας είναι κάθε επένδυση να συνδέεται έμπρακτα και ελεγχόμενα με νέες θέσεις εργασίας. Ειδικότερα για τις φθίνουσες περιοχές μαζικής ανεργίας αναπτύσσουμε ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα με πολύ συγκεκριμένους στόχους, προχωρούμε σε πιλοτικές παρεμβάσεις, διαμορφώνουμε πρότυπα ανασυγκρότησης του παραγωγικού δυναμικού.

■ Ταυτόχρονα στηριζόμαστε στη γνώση και αναπτύσσουμε πολύπλευρα Συστήματα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Προχωρούμε σε βάθος στην αναδιάρθρωση των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης και του ΟΑΕΔ. Επιδιώκουμε η πολιτική «ίσων ευκαιριών» στην απασχόληση να διαπερνά το σύνολο των μέτρων και των προγραμμάτων. Θέτουμε σε προτεραιότητα για το αμέσως επόμενο διάστημα την ανάπτυξη και διεύρυνση του τομέα Κοινωνικής Εργασίας που αποτελεί μείζον και νέο «κοίτασμα απασχόλησης».

2. Κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή

Συνεχίζουμε και εντείνουμε την πολιτική της αύξησης των κοινωνικών δαπανών για τα επόμενα χρόνια. Μέχρι τώρα καλύψαμε σημαντικό μέρος της απόστασης που μας χώριζε από το μέσο ευρωπαϊκό όρο. Το 26% του ΑΕΠ που αγγίζει ο Κοινωνικός μας Προϋπολογισμός, ξεπερνά ήδη το αντίστοιχο ποσοστό κάποιων ευρωπαϊκών χωρών. Στόχος μας με τη συνεχή άνοδο των κοινωνικών δαπανών να φτάσουμε το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιδίωξη της κοινωνικής μας πολιτικής είναι

- η διαρκής βελτίωση των ορίων ασφάλειας, κοινωνικής προστασίας και διαβίωσης για όλους τους πολίτες
- η διαρκής διεύρυνση και επέκταση της πρόσβασης σε βασικά δημόσια αγαθά για κάθε πολίτη

Η ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης και το συνακόλουθο δίκτυο κοινωνικής προστασίας δεν αφορά μόνο τις πολιτικές που διασφαλίζουν τη γενικευμένη χρήση των δημοσίων αγαθών. Αφορά και πολιτικές που απευθύνονται επιλεκτικά σε κοινωνικές ομάδες μεγάλης σημασίας και κρίσιμότητας για την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη. Οι ηλικιωμένοι, η ασφάλεια για την οικογένεια, η εργαζόμενη μητέρα, η στεγαστική πολιτική, η ένταξη των μεταναστών, είναι στόχοι που απαιτούν και απορροφούν ολοένα και μεγαλύτερο μερίδιο πόρων από τον Κοινωνικό Προϋπολογισμό. Το ΠΑΣΟΚ δεσμεύεται να συνεχίσει και να εντείνει αυτή την πολιτική.

3. Ενίσχυση του πραγματικού εισοδήματος και άρση των ανισοτήτων

Μέσα από συγκεκριμένες εισοδηματικές και φορολογικές πολιτικές προχωρούμε σε μια πραγματική αναδιανομή του εισοδήματος που αφορά τις ασθενέστερες ομάδες του πληθυσμού. Κύριο μέλημά μας η εξοικονόμηση των ευρύτερων δυνατών πόρων και η διαρκής προσπάθεια να κατανέμονται δίκαια και αναλογικά σε όσους έχουν πραγματικά ανάγκη. Εφαρμόζουμε συγκεκριμένες πολιτικές :

- για τους άνεργους, με αύξηση των επιδομάτων ανεργίας, παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για όλους και την παροχή δυνατότητας θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος των μακροχρόνια άνεργων ηλικιωμένων
- για τους χαμηλόμισθους, τους χαμηλοσυνταξιούχους, τους φτωχούς αγρότες, με αύξηση του αφορολόγητου εισοδήματος, τιμαριθμική αναπροσαρμογή της κλίμακας, με εισοδηματική πολιτική σαφώς πάνω από το επίπεδο του πληθωρισμού, σταδιακή αύξηση των κατώτατων συντάξεων του ΙΚΑ και του ΟΓΑ και βεβαίως με το ΕΚΑΣ
- για τους αγρότες με ειδικό φορολογικό καθεστώς, ειδική πολιτική σύναψης δανείων, συναλλαγών και μείωσης επιτοκίων, η δυνατότητα επαρκούς συνταξιοδότησης, διαδικασίες πρόωρης συνταξιοδότησης και ασφάλισης, ειδικές πολιτικές ενίσχυσης του αγροτικού εισοδήματος
- για τους δημοσίους υπαλλήλους με τη διαμόρφωση του νέου μισθολογίου με στόχο τη μείωση των ανισοτήτων στις αμοιβές ξεκινώντας από τους χώρους και τους τομείς που βρίσκονται σήμερα στη δυσμενέστερη θέση
- για τα μικρά οικογενειακά εισοδήματα με αύξηση των οικογενειακών επιδομάτων, πρόσθετη δέσμη φορολογικών ελαφρύνσεων, επιδότηση ενοικίου, στεγαστική συνδρομή με παραχώρηση κατοικιών.

4. Δίκτυο κατά της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Το πρόγραμμα «Δίκτυο κατά της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού» που από φέτος εφαρμόζεται, βρίσκει αποδέκτες ομάδες συνανθρώπων μας που έχουν άμεση ανάγκη βοήθειας και προστασίας. Οι ανασφάλιστοι και οικονομικά αδύναμοι που χρειάζονται περίθαλψη. Οι μακροχρόνια άνεργοι χωρίς επίδομα ανεργίας και οικογενειακή στήριξη. Οι φτωχοί ηλικιωμένοι χωρίς σύνταξη και συγγενείς. Οι οικογένειες που έχουν ελάχιστο εισόδημα και κατοικούν μόνιμα σε ορεινές ή φθίνουσες ή μειονεκτικές περιοχές. Οι φτωχές οικογένειες που αδυνατούν να στείλουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Τα άτομα με βαριές αναπηρίες. Ορισμένες κοινωνικές ομάδες όπως οι αποφυλακιζόμενοι, οι τσιγγάνοι, οι παλιννοστούντες, τα εξαρτημένα άτομα.

- Είναι σταθερή επιλογή μας κάθε χρόνο και μέσα από ενιαίο σχεδιασμό να γίνεται μια αυξανόμενη συνεχώς μεταφορά εισοδήματος από το πλεόνασμα της ανάπτυξης και άλλους πόρους σ' αυτό το Πρόγραμμα, με ταυτόχρονη διεύρυνση της κάλυψης ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων.
- Είναι σταθερή επιλογή μας να εγγυηθούμε ένα αξιοπρεπές και ανεκτό επίπεδο διαβίωσης, ασφάλισης και προστασίας των ανθρώπων του περιθωρίου και της νέας φτώχειας και να ενεργοποιήσουμε τις πολιτικές που πολλαπλασιάζουν τη δυνατότητα της κοινωνικής και παραγωγικής τους ένταξης.

5. Δημογραφική πολιτική

Τα τελευταία χρόνια εφαρμόζεται ευρύ φάσμα μέτρων για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Όμως, τα μέτρα αυτά δεν έχουν αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Τα «πακέτα οικονομικών παροχών» δεν φαίνεται από μόνα τους ότι επηρεάζουν την αύξηση του πληθυσμού.

Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν θετικά τη γονιμότητα είναι:

- Η επάρκεια και η ποιότητα του δικτύου υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και άλλων εξαρτημένων μελών
- Ο διαθέσιμος χρόνος και οι διευκολύνσεις για την ανατροφή των παιδιών
- Η ύπαρξη, η σταθερότητα, αλλά και η ευελιξία του εργασιακού πλαισίου
- Οι θετικές στάσεις και αντιλήψεις του ζευγαριού, ως προς την απόκτηση παιδιών

Σε αυτή τη λογική, δίνουμε έμφαση στις υπηρεσίες, στην αποτίμηση των πολιτικών και στην ενίσχυση των μέτρων που αποδίδουν, με στόχο τη διευκόλυνση αυτών που επιθυμούν να αποκτήσουν παιδιά, αλλά δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνουμε κυρίως στην απόκτηση του 3ου παιδιού.

13. ανάπτυξη με ασφάλεια και ποιότητα ζωής ...

Για το σύγχρονο σοσιαλιστικό κόμμα ο πιο ουσιώδης στόχος μιας προοδευτικής κοινωνικής οργάνωσης είναι να εξασφαλίσει σε κάθε πολίτη τις προϋποθέσεις της ευημερίας του. Που σημαίνει ασφάλεια στη ζωή, στην εργασία, στην υγεία, τον ελεύθερο χρόνο, στη γειτονιά του. Που σημαίνει αξιοπρέπεια στη σχέση του με τους άλλους, με το κράτος, με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Που σημαίνει δημιουργική ζωή με εφόδια που τον συνδέουν με τις εξελίξεις διαμέσου της παιδείας, του πολιτισμού, της τεχνολογίας, της επικοινωνίας

Είμαστε στην εποχή της πολυπολιτισμικής και πολυεθνικής πόλης, στην εποχή της αβεβαιότητας και της ανασφάλειας από τις εκκωφαντικές αλλαγές που συντελούνται στον τρόπο ζωής, την κοινωνική σύνθεση, τα μέσα διαβίωσης. Από τα μεγάλα ρεύματα ιδεών, ανθρωπών, πολιτισμών που γκρεμίζουν τα τείχη των κλειστών και ομοιογενών τοπικών κοινωνιών.

Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής σημαίνει:

- Ο **πολίτης** νιώθει απέναντι στο κράτος να προστατεύονται τα ανθρώπινα δικαιώματά του, να οικειοποιείται απρόσκοπτα τα δημόσια αγαθά, να διευκολύνεται στην επικοινωνία. Στο τέλος της τετραετίας το σχολείο, η διοίκηση, το νοσοκομείο, ο παιδικός σταθμός να αποπνέουν μια σαφή αίσθηση βελτίωσης και ασφάλειας.
- Ο **μετανάστης** δεν μας νιώθει απλώς ως μια φιλόξενη χώρα στην οποία βρίσκεται περιστασιακά. Πρέπει να νιώσει την Ελλάδα σαν χώρα του, με δικαιώματα και υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους δημοκρατικούς και προοδευτικούς νόμους της ελληνικής πολιτείας. Πρέπει να νιώσει ότι μπορεί νόμιμα και ελεύθερα να ενσωματωθεί κοινωνικά, παραγωγικά, πολιτισμικά στην ζωή της πόλης. Αυτό σημαίνει άμεση πρόσβαση στην εκπαίδευση, θέση ισότητας στην παραγωγή, δικαίωμα στη διαφορά αλλά και σεβασμό στη χώρα υποδοχής του. Ενάντια στην ξενοφοβία και το ρατσισμό εμείς οφείλουμε να διασφαλίσουμε την ομαλή λειτουργία της πολυπολιτισμικής και πολυεθνικής πόλης. Το θεσμικό πλαίσιο που διαμορφώνουμε πρέπει να υλοποιηθεί ταχύτατα και απρόσκοπτα.
- Ο **καταναλωτής** που ζει την κρίση του καταναλωτικού προτύπου, αντιλαμβάνεται ότι υπάρχει και υλοποιείται μια πολιτική ουσιαστικού ελέγχου των αγαθών και ενίσχυση των αναγκαίων θεσμών που την υλοποιούν. Ταυτόχρονα αντιλαμβάνεται στις επιλογές της πολιτείας τον οικολογικό αναπροσανατολισμό στην παραγωγή και τη διανομή προϊόντων. Κι αυτό προϋποθέτει πλαίσιο, κριτήρια, κίνητρα, συγκεκριμένες πολιτικές. Στο τέλος της τετραετίας η Ελλάδα πρέπει να έχει διασφαλίσει ένα πρότυπο πλέγμα θεσμών και ελέγχου και μια πρωτοποριακή πολιτική για την ισότιμη συμμετοχή της στην ανασυγκρότηση της παραγωγής σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Ο **κάτοικος** ζει σε συνθήκες ανθρώπινης πόλης, χωρίς το φόβο του τροχαίου, της ανεξέλεγκτης βίας στην πόλη, σε ανθρώπινο και προστατευόμενο περιβάλλον, με ολο-

κληρωμένο τον χωροταξικό, πολεοδομικό και περιβαλλοντικό σχεδιασμό, με μεταφορές και επικοινωνίες που τον σέβονται, με ολοκληρωμένα και σε χρήση όλα τα έργα υποδομής που αλλάζουν την όψη της χώρας.

■ Ο **νέος άνθρωπος** μπαίνει σε μια κοινωνία με αξίες και φιλική προς αυτόν που του προσφέρει ευκαιρίες πρόσβασης στην επιχειρηματική δραστηριότητα, στη μόρφωση, στον πολιτισμό, στον ελεύθερο χρόνο. Με δίκτυο προστασίας και πρόληψης απέναντι στον κοινωνικό αποκλεισμό, την εξάρτηση από τα ναρκωτικά. Με τρόπο ζωής που να σέβεται τη δημοκρατία και τις συλλογικές αξίες της κοινωνίας αλλά και να ανοίγει νέους πρωτόγνωρους δρόμους χρησιμοποιώντας τα μέσα, τις τεχνικές, τις παραγωγικές δυνάμεις στην υπηρεσία της καλύτερης ζωής.

Ασφάλεια – Ευημερία – Αλληλεγγύη, είναι το περιεχόμενο μιας αξιοβίωτης καθημερινότητας και πάνω σ' αυτό θα κριθεί το έργο μας και η καθημερινή μας πράξη στο τέλος της τετραετίας.

Γ. Νέα πνοή στις μεταρρυθμίσεις

14. νέα πνοή και στόχοι στις μεταρρυθμίσεις για το σύγχρονο Κράτος...

Το Κίνημα μας κρίνεται κυρίως ως δύναμη διαρκούς μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού της χώρας. Ο ρόλος του σύγχρονου κράτους βρίσκεται στο επίκεντρο των εξελίξεων παντού καθώς με τις μεγάλες αλλαγές που συντελούνται αποτελεί τον πιο κρίσιμο και ευαίσθητο δέκτη, τον πιο άμεσο αποδέκτη των συνεπειών τους. Στην Ελλάδα το Κράτος από την αρχή οικοδομήθηκε σε σαθρά θεμέλια κομματισμού, αναξιοκρατίας, βολέματος ημετέρων και πελατειακών σχέσεων. Και σήμερα παρά τα σημαντικά και προοδευτικά βήματα που εμείς σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε, η αλλαγή και ο εκσυγχρονισμός του Κράτους ακόμη δεν έχουν ολοκληρωθεί. Εν τω μεταξύ νέες ανάγκες εμφανίζονται, νέα δεδομένα δημιουργούνται και η στρατηγική των μεταρρυθμίσεων έχει ένα συνεχή και δυναμικό χαρακτήρα.

Έτσι μια σειρά από παλιότερες μεταρρυθμίσεις όπως είναι στο χώρο της διοίκησης, της αυτοδιοίκησης, της παιδείας, της υγείας που ξεκίνησαν από τις αρχές της δεκαετίας του '80 βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη. Κάποιες άλλες όπως είναι στο χώρο της κοινωνικής ασφάλισης και των εργασιακών σχέσεων υπαγορεύονται από νέες ανάγκες και αποκτούν επείγουσα προτεραιότητα.

Σήμερα για το ΠΑΣΟΚ το ερώτημα δεν είναι κυρίως να αναζητήσουμε και να περιγράψουμε το συνολικό περιεχόμενο της κάθε μεταρρύθμισης αλλά να προσδιορίσουμε σε ποια κατεύθυνση, με ποιες προτεραιότητες και σε ποιους στόχους πρέπει να επικεντρωθούν από δω και πέρα οι προσπάθειές μας. Η απάντηση μας πρέπει να είναι καθαρή και χωρίς περιστροφές έτσι ώστε η πολιτική μας να μην επιδέχεται διαφορετικές ερμηνείες. Η μεταρρυθμιστική μας δυναμική πρέπει να αποκτήσει νέα πνοή και στόχους με άμεσο και ορατό αποτέλεσμα στη ζωή του πολίτη και τη σχέση του με το κράτος.

15. δημόσια διοίκηση και αυτοδιοίκηση...

Η αλλαγή στο κράτος εξακολουθεί να παραμένει επείγουσα προτεραιότητα για μας. Κάθε αναπτυξιακό πλεόνασμα, οικονομικό, κοινωνικό ή πολιτισμικό, προστατεύεται και κατοχυρώνεται μόνο μέσα από την ύπαρξη μιας σύγχρονης Δημόσιας Διοίκησης που αποκεντρώνει τα οφέλη της ανάπτυξης, διασφαλίζει τους αναπαραγωγικούς μηχανισμούς της και κάνει κάθε πολίτη κοινωνό αυτής της εξέλιξης.

Για το σκοπό αυτό η αποκέντρωση, συστατικό στοιχείο της φυσιογνωμίας και της στρατηγικής μας χρειάζεται σήμερα μια πραγματικά νέα νοή και ώθηση. Να δείξουμε έμπρακτα ότι έχουμε την πολιτική βούληση ως κυβέρνηση συνολικά για πραγματική και ολοκληρωμένη αποκέντρωση εξουσιών. Πρέπει με γρήγορα και αποφασιστικά βήματα να ολοκληρώσουμε το εθνικό σχέδιο μεταρρύθμισης του κράτους που οδηγεί στο επιτελικό κεντρικό κράτος, την περιφερειακή συγκρότηση της χώρας, την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης και τους νέους ισχυρούς δήμους.

Η μετατροπή της Περιφέρειας σε αποκεντρωμένη και ολοκληρωμένη αναπτυξιακή, προγραμματική και διοικητική βαθμίδα πρέπει να συνοδεύεται από δύο κρίσιμες προϋποθέσεις:

- την αναβάθμιση του Δήμου ως φορέα συνολικής παρέμβασης στην πόλη, την ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής και
- την ανάδειξη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης όχι ως χώρου που συμπιέζεται ανάμεσα στην Περιφέρεια και το Δήμο αλλά ως θεσμού αναγκαίου και χρήσιμου στρατηγικά μέσα στον περιφερειακό σχεδιασμό.

Η μεταρρύθμιση του κράτους πρέπει να γίνεται με κεντρικό γνώμονα τα συμφέροντα, τις ανάγκες και την εξυπηρέτηση των πολιτών και όχι την αναπαραγωγή της γραφειοκρατίας και των ξεπερασμένων δομών και πρακτικών.

Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης αποτελεί πρωταρχικό στόχο ώστε να αλλάξει η σχέση του πολίτη με τις κρατικές υπηρεσίες. Η μηχανοργάνωση ολόκληρου του συστήματος της Δημόσιας Διοίκησης και η κάλυψη όλης της χώρας με Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, ακόμη και των πλέον απομονωμένων και νησιωτικών περιοχών, καταγράφουν την προσήλωση μας στην ολοκλήρωση του στόχου αυτού.

Ταυτόχρονα επιδιώκεται η στελέχωση και η αποδοτικότητα των διοικητικών μονάδων με βάση τις αρχές της αξιοκρατικής πρόσληψης, της προγραμματικής επάρκειας, της κρίσης και της αξιολόγησης του παραγόμενου έργου.

Η εσωτερική αλλαγή στη δημόσια διοίκηση ως ενιαίου συστήματος στην πολιτειακή οργάνωση οφείλει να απαντά στις δύο σύγχρονες παθογένειές της: Την παραδοσιακή που εκφράζεται είτε με τη μορφή γραφειοκρατικής δυσλειτουργίας είτε με τη μορφή καταστρατήγησης δικαιωμάτων των πολιτών και την αίσθηση συναλλαγής που αποπνέει στη σχέση της με τον πολίτη.

Για το σκοπό αυτό ένα συνεκτικό και μακρόπνοο πρόγραμμα αλλαγών μπορεί να συμπεριλάβει:

- Τον διακομματικό έλεγχο.
- Την αναβάθμιση του Συνηγού του Πολίτη
- Την ουσιαστικοποίηση του «πόθεν έσχες»
- Τη θεσμική κατοχύρωση της λιτής νόμιμης και διαφανούς διαχείρισης των Δημόσιων πόρων.

16. παιδεία και εκπαίδευση...

Στην εποχή της κοινωνίας της γνώσης και της πληροφορίας, των ανοιχτών και συνεχώς διαμορφούμενων ευρωπαϊκών εξελίξεων, η παιδεία και η εκπαίδευση διαδραματίζει τον πιο καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας.

Οι αλλαγές που έγιναν την περίοδο 1996-2000 έθεσαν τα θεμέλια μιας δυναμικής διάρθρωσης της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα η πολιτική της διεύρυνσης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση εμπλούτισε τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ με νέα τμήματα, νέες κατευθύνσεις, νέες ειδικότητες και μετέβαλε θετικά την αντιστοιχία ανάμεσα στις αυξανόμενες ανάγκες για ανώτατη εκπαίδευση και την προσφορά θέσεων στα ιδρύματα της χώρας μας. Η ένταξη των ΤΕΙ στην ανώτατη εκπαίδευση οριστικοποίησε θεσμικά την δομική ολοκλήρωση της ανώτατης εκπαίδευσης με τους δύο παράλληλους τομείς, με διακριτούς ρόλους και φυσιογνωμία, τον πανεπιστημιακό τομέα και τον τεχνολογικό τομέα, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα των ιδρυμάτων της χώρας μας στον διεθνή χώρο.

Τώρα είναι η ώρα μιας βαθιάς μεταρρύθμισης στην μικροκλίμακα του σχολείου, στη ζωή της σχολικής μονάδας και μιας ενεργητικής πολιτικής άρσης των προϋποθέσεων που συντηρούν την παραπαιδεία και επιβαρύνουν το οικογενειακό εισόδημα. Καμιά εκπαιδευτική πολιτική δεν πετυχαίνει αν δεν στρέψει την προσοχή της στην καθημερινότητα του εκπαιδευτικού έργου και στο σύνολο των συντελεστών του. Η ισχυρή κοινωνία χτίζεται στην αίθουσα διδασκαλίας. Θέλουμε πολίτες με ευρεία μόρφωση, με εφόδια στην κοινωνία της γνώσης, με κριτική άποψη.

Κεντρικός στόχος είναι η έμφαση στη ποιότητα της εκπαίδευσης, σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος. Ο εκπαιδευτικός και η ολόπλευρη στήριξη στο έργο του, η αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων, ο εκσυγχρονισμός των σχολικών βιβλίων, η διαρκής επιμόρφωση, η αξιολόγηση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου, των εκπαιδευτικών και όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας γίνονται το επίκεντρο της δράσης μας.

Η αυξανόμενη χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας σηματοδοτεί την έλευση μιας νέας εποχής, με κύριο χαρακτηριστικό την ανάγκη χειρισμού της πληροφορίας και την ανανέωση της γνώσης με ταχείς ρυθμούς. Η πολιτεία έχει την υποχρέωση να εξασφαλίσει ίσες ευκαιρίες στη μάθηση και στην απόκτηση των ικανοτήτων που θα καταστήσουν τους αυριανούς πολίτες ικανούς να παρακολουθούν απρόσκοπτα τις τεχνολογικές εξελίξεις και να εξοικειώνονται με αυτές, συμμετέχοντας ενεργά και ισότιμα στον «ψηφιακό κόσμο». Κεντρικός μας στόχος είναι η δυναμική εισαγωγή και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Προχωρούμε δυναμικά: Με την διαμόρφωση ενός πιο ευέλικτου και αποτελεσματικού συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με την διεύρυνση της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Με την ολοκλήρωση των νέων σχολικών θεσμών που πρόσφατα δημιουργήσαμε. Με την ταχεία είσοδο του σχολείου στην ψηφιακή εποχή. Τέλος δεν πρέπει να αγνοήσουμε την ανάγκη αναδιάρθρωσης της βάσης της εκπαίδευσης πάνω στις ανθρώπινες αξίες και σπουδές.

17. υγεία και πρόνοια...

Ακρογωνιαίος λίθος του σύγχρονου κοινωνικού κράτους είναι το Εθνικό Σύστημα Υγείας και το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας. Πάνω στις πάγιες αρχές και αξίες που οικοδομήσαμε το ΕΣΥ προχωρούμε στην αναμόρφωση, τον εκσυγχρονισμό και τη μεταρρύθμιση. Στόχος τελικά η αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας που προσφέρονται στον πολίτη, η αποτελεσματική και σύγχρονη δημόσια υγεία.

Η πολιτική μας για τη μεταρρύθμιση του ΕΣΥ στηρίζεται στις αρχές :

- της αποκέντρωσης
- της ριζικής αναβάθμισης και του ενιαίου χαρακτήρα της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
- της ενιαίας χρηματοδότησης των υπηρεσιών υγείας
- της αναδιοργάνωσης των νοσοκομειακών μονάδων και τη μετατροπή τους σε σύγχρονα νοσοκομεία
- της ποιοτικής αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού

Σήμερα η κεντρική κατεύθυνση της προσπάθειας μας μετά την οργανωτική ανασυγκρότηση του ΕΣΥ γίνεται σε δύο κρίσιμους στόχους :

Πρώτο να γίνει αισθητή στον πολίτη η άλλη λειτουργία των μονάδων υγείας. Θα ξεκινήσουμε μια πραγματική εκστρατεία για τη διασφάλιση της αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων του ασθενούς. Και δεύτερο, να προχωρήσει ταχύτατα η οργάνωση της ενιαίας δημόσιας πρωτοβάθμιας περίθαλψης στο πλαίσιο του Ε.Σ.Υ

Ένα αποκεντρωμένο Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας οικοδομείται πάνω στο σύγχρονο προνοιακό χάρτη, την αναδιοργάνωση και αξιολόγηση υπηρεσιών και φορέων που ασκούν προνοιακή πολιτική, την αποασυλοποίηση των ιδρυμάτων, και την αναμόρφωση της επιδοματικής πολιτικής και την όσο γίνεται πλησιέστερα στην οικογένεια και την κοινωνία ένταξη των ατόμων που έχουν ειδικές ανάγκες.

18. κοινωνική ασφάλιση...

Θεωρούμε τη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ένα από τα κορυφαία ζητήματα της τετραετίας και μια επείγουσα προτεραιότητα για τον τόπο. Η κοινωνική ασφάλιση της υγείας και της εργασίας όλων των ελλήνων πολιτών είναι δημόσια υποχρέωση και κρίνει σε μεγάλο βαθμό την ευαισθησία και την επάρκεια του σύγχρονου κοινωνικού κράτους.

Προχωρούμε τώρα σε μια βαθιά μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος όχι ως αναγκαίο κακό αλλά ως πραγματική και προοδευτική προσφορά στον πολίτη. Κι αυτό γιατί δεν πρέπει να επιτρέψουμε να γίνει η δημογραφική εξέλιξη πρόβλημα για την κοινωνία του αύριο. Θέλουμε να υπάρξει κοινωνική δικαιοσύνη και ανταποδοτικότητα, να εξα-

λειφθούν οι ανισότητες και αδικίες. Θέλουμε ως προοδευτικό Κίνημα να εκφράσουμε την αλληλεγγύη ανάμεσα στις γενιές γιατί αποτελεί το θεμέλιο της κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε και επιδιώκουμε την κοινωνική αποδοχή των προτάσεων μας για να είναι οι αλλαγές βιώσιμες και ισχυρές.

Θα προχωρήσουμε βήμα με βήμα διαμορφώνοντας τις ευρύτερες δυνατές συναινέσεις.

Η κατεύθυνση της προσπάθειας μας, το περιεχόμενο της πολιτικής που επιδιώκουμε περιγράφεται καθαρά στην ομόφωνη σχετική απόφαση της ΚΕ. Στο πνεύμα και στο γράμμα αυτής της απόφασης θα κινηθεί η κυβερνητική μας πρωτοβουλία και πολιτική. Υπενθυμίζουμε τα συγκεκριμένα σημεία της :

I. Η κοινωνική ασφάλιση είναι δημόσια, καθολική και υποχρεωτική για όλους τους έλληνες εργαζόμενους και τους νόμιμα εγκατεστημένους μετανάστες. Το κράτος εγγυάται με την πολιτική του τις συντάξεις. Η μεταρρύθμιση εξελίσσεται μέσα σε ένα περιβάλλον οικονομικής σταθερότητας και ταχύρυθμης ανάπτυξης που διασφαλίζει και τη διαρκή διεύρυνση της κοινωνικής προστασίας. Η μεταρρύθμιση επιτρέπει ταυτόχρονα μια ισχυρή και πιο στέρεη ανάπτυξη, μια ενισχυμένη παραγωγική δράση και ένα αυξημένο κοινωνικό πλεόνασμα που πρέπει να κατανέμεται δικαιότερα, ψηλότερους μισθούς και συντάξεις, μεγαλύτερη κοινωνική ευημερία.

II. Σ' αυτό το περιβάλλον, η πάταξη της παραοικονομίας και της μαύρης εργασίας, η δημογραφική ανάκαμψη, η κοινωνική ασφάλιση των μεταναστών, η μείωση της ανεργίας επιβάλλουν μόνιμες και αναπτυσσόμενες πολιτικές και μέτρα που τροφοδοτούν όχι μόνο την κοινωνική συνοχή αλλά και τη βιωσιμότητα του συστήματος.

III. Διασφαλίζεται ο δημόσιος και κοινωνικός χαρακτήρας του συστήματος. Το κράτος εξασφαλίζει με την πολιτική του τους αναγκαίους πρόσθετους πόρους για τη χρηματοδότησή του. Το κράτος στο πλαίσιο της τριμερούς χρηματοδότησης ή και άλλων μορφών χρηματοδοτικής στήριξης διασφαλίζει και ενισχύει τον αναδιανεμητικό και κοινωνικό χαρακτήρα του ασφαλιστικού συστήματος. Στις τελικές νομοθετικές ρυθμίσεις θα υπάρχουν συγκεκριμένες και δεσμευτικές αναφορές στη χρηματοδότηση και τις πηγές της.

IV. Μέσα από τη διαδικασία του διαλόγου προσδοκούμε να προχωρήσουμε στην ενοποίηση και αναδιάρθρωση των ταμείων που θα καταστήσουν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ορθολογικό, δίκαιο, βιώσιμο, σύγχρονο και εξυπηρετικό προς τον πολίτη. Η μεταρρύθμιση δίνει τη δυνατότητα να προσφέρουμε νέες και ποιοτικές υπηρεσίες στους εργαζόμενους και τους συνταξιούχους.

V. Με βάση το κριτήριο της κοινωνικής δικαιοσύνης εγγυόμαστε τα σημερινά κατώτατα όρια των συντάξεων για όλους τους εργαζόμενους. Στηρίζουμε και ενισχύουμε σταδιακά τις κατώτερες και κατώτατες συντάξεις και γενικότερα το σύστημα των συντάξεων. Ταυτόχρονα αποκαθιστούμε στο εσωτερικό του συστήματος αναλογικότερες και δικαιότερες ισορροπίες καταργώντας τους κοινωνικά άδικους και άνισους όρους συνταξιοδότησης όπου υπάρχουν.

Στο πλαίσιο αυτό θέλουμε να διασφαλίσουμε :

την αναλογικότερη ισορροπία εισροών και εκροών στο σύστημα
την διάφανη, αποδοτική και αποτελεσματική χρήση των αποθεματικών και της περιουσίας των ταμείων.
την αποφασιστική αντιμετώπιση των φαινομένων κακοδιοίκησης
την πάταξη της εισφοροδιαφυγής

VI. Στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου θα πρέπει να αντιμετωπιστούν η 35ετία και τα όρια ηλικίας στην συνταξιοδότηση με γνώμονα τόσο τα ώριμα δικαιώματα των ασφαλισμένων όσο και τη δικαιότερη αξιολόγηση του περιεχομένου και των όρων της εργασίας.

Ο διάλογος αφορά και τη θέση της γυναίκας στην ανάπτυξη και την αγορά εργασίας σε συνδυασμό με το δημογραφικό πρόβλημα

VII. Διασφαλίζεται εύλογο μεταβατικό διάστημα για να νιώσουν ασφάλεια όσοι τώρα και τα επόμενα χρόνια κατοχυρώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

VIII. Κατηγορηματικά επισημαίνεται ότι οι όποιες αλλαγές στο ασφαλιστικό :

1) Δεν αφορούν τους σημερινούς συνταξιούχους

2) Τους δικαιούχους κατώτατων συντάξεων

3) Τους ασφαλισμένους του ΟΓΑ

Εμείς σε κάθε περίπτωση εγγυόμαστε την καταβολή και απόδοση των συντάξεων των ταμείων για όλα τα επόμενα χρόνια

19. εργασιακές σχέσεις...

Στόχος μας είναι ένα ανοιχτό και ευέλικτο πλαίσιο που θα είναι ταυτόχρονα αποτελεσματικό και θα κατοχυρώνει τη σύγχρονη και δημιουργική απασχόληση από την πλευρά των δυνάμεων της εργασίας. Ναι στην ευελιξία, όχι στην ασυδοσία. Ναι στις προσαρμογές, όχι στις απολύσεις, τη μαύρη εργασία, την απαξίωση της απασχόλησης.

Με βάση τη λογική ότι ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων και η κερδοφορία δεν πρέπει να βασίζονται στην αποφασιστική συρρίκνωση του κόστους της εργασίας αλλά κυρίως στη διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα στο πλαίσιο αυτού του στόχου, προωθούμε τη διαδικασία μείωσης του χρόνου της εργασίας, χωρίς μείωση του εισοδήματος των εργαζομένων και με συμπίεση του μη μισθολογικού κόστους της.

Το 35ωρο είναι κοινός στόχος και επιλογή στην οποία θα προχωρούμε σταδιακά αναζητώντας τους πιο αποτελεσματικούς και αξιόπιστους δρόμους και τρόπους γι' αυτό. Επιβεβαιώνουμε ότι ενισχύουμε και ενθαρρύνουμε την πιλοτική του εφαρμογή και οπουδήποτε οι κοινωνικοί εταίροι συμφωνούν μείωση του χρόνου εργασίας καθίσταται αυτόχρημα υποχρεωτική για μας. Ήδη δυνητικά κατοχυρώσαμε το 38ωρο.

Ενισχύουμε το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας για τον αυστηρό έλεγχο της εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου και των νόμων που διέπουν τις εργασιακές σχέσεις και που καταστρατηγούνται από τους εργοδότες, κυρίως στον ιδιωτικό τομέα. Ιδιαίτερα σε περιοχές με αυξημένα προβλήματα και σε μορφές που εμφιλοχωρεί η αυθαιρεσία και η ασυδοσία.

Δ

Σύγχρονη Δημοκρατική Διακυβέρνηση

20. ο πολίτης και η κοινωνία των πολιτών απέναντι στη Δημοκρατία ...

Κανένας κόσμος δεν μπορεί να νοηθεί στο μέλλον χωρίς Δημοκρατία και καμιά Δημοκρατία δεν μπορεί να επινοηθεί για το μέλλον χωρίς θεσμούς που να διαμορφώνουν, να οργανώνουν και να εκφράζουν τη συλλογική βούληση της κοινωνίας, την κυρίαρχη και πλειοψηφική της γνώμη, τον έλεγχο και τη συμμετοχή της στα πράγματα . Ότι δηλαδή συνιστά την πολιτική ως βαθιά κοινωνική διεργασία.

Σήμερα ο πολίτης νιώθει αμήχανος και αβέβαιος και προ παντός ανοχύρωτος απέναντι στο ανεξέλεγκτο καταναλωτικό πρότυπο. Απέναντι στην εξέλιξη της βιοτεχνολογίας, των ακραίων εφαρμογών της γνώσης. Απέναντι στα παντοδύναμα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας που επιβάλλουν ισοπεδωτικές κουλτούρες και κοινωνικές πρακτικές. Απέναντι στη μονοπωλιακή συγκέντρωση της οικονομικής δύναμης και τη σύμφυσή της με τις εξουσιαστικές και τις πολιτικές δομές.

Ταυτόχρονα ο πολίτης είναι πιο ενημερωμένος, διαθέτει πολλαπλάσιες γνώσεις και πληροφορίες, επικοινωνεί κάθε στιγμή με τον κόσμο των ανοιχτών συνόρων, νιώθει πιο ικανός από κάθε φορά να αναλάβει τις τύχες της ζωής του στα χέρια του. Και το ερώτημα για τη σύγχρονη αριστερά παραμένει το ίδιο και κρίσιμο: Πως η θεσμική συγκρότηση της Δημοκρατίας θα διασφαλίσει και θα εγγυηθεί τα νέα όρια ανάμεσα στην ισότητα και την ελευθερία στην κοινωνία της πληροφορίας και της παγκόσμιας επικοινωνίας.

Η κοινωνία των πολιτών που το θεμέλιο της είναι ο ενεργός πολίτης αποτελεί τη βάση της επιστροφής της ανανέωσης και της αναζωογόνησης της πολιτικής. Αποτελεί το χώρο της συλλογικής της έκφρασης και της νέας αυτονομίας της. Φορέας και μέσο της οικοδόμησής είναι η σύγχρονη Δημοκρατική Διακυβέρνηση που στόχο έχει να διασφαλίσει σε όλα τα επίπεδα την πολιτική, οικονομική και κοινωνική δημοκρατία.

Το Κίνημα μας στη διαδρομή του πάντοτε ταυτίστηκε με τους αγώνες για τη Δημοκρατία. Και ως Κυβέρνηση αφού αρχικά συνέβαλε αποφασιστικά στη δημοκρατική αναγέννηση του τόπου επιχείρησε πάντοτε να δώσει υπόσταση στο βάθεμα και τη διεύρυνση της δημοκρατίας και την προσαρμογή της στα δεδομένα κάθε εποχής. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι στα δεκαπέντε τελευταία χρόνια προχώρησε σε δύο αναθεωρήσεις του Συντάγματος του 1975 ακριβώς για να κατοχυρώσει και να διευρύνει τις δημοκρατικές κατακτήσεις. Ιδιαίτερα με τη Συνταγματική Αναθεώρηση που ψήφισε πρόσφατα η Βουλή των Ελλήνων μετά από ένα μακρόχρονο, δημόσιο και ευρύ διάλογο από τη μια μεριά τέθηκε επι τάπητος το μείζον πρόβλημα της νέας εποχής που παραμένει η Δημοκρατία

και από την άλλη ανοίξαμε ένα πολύ σημαντικό δρόμο που πρέπει αποφασιστικά να περπατήσουμε για τη σύγχρονη θεσμική της ολοκλήρωση.

Ο κοινωνικός διάλογος, η αναζήτηση της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης, η διαφάνεια στη λειτουργία των κρατικών οργάνων και στη σχέση πολιτικής, οικονομικής και επικοινωνιακής εξουσίας, η μετρήσιμη αποτελεσματικότητα, η εξατομικευμένη αλλά και συλλογική ευθύνη συγκροτούν το πλαίσιο ενός σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης και προσδιορίζουν τον τρόπο διαχείρισης της εξουσίας.

Είναι φανερό ότι για μια ολόκληρη περίοδο το μοντέλο διαχείρισης της εξουσίας δοκιμάστηκε από αλλεπάλληλα γεγονότα όπως η σχέση της πολιτικής με τα διαπλεκόμενα συμφέροντα, το όριο ανάμεσα στην πολιτική διακυβέρνηση και ανεξάρτητους θεσμούς της κοινωνίας όπως η δικαιοσύνη ή η εκκλησία, η σχέση της δημοκρατικής και αποτελεσματικής διακυβέρνησης με τους συνδικαλιστικούς και κοινωνικούς φορείς. Η απάντησή μας πάντοτε σεβόμενη και προασπίζουσα τα συνταγματικά πλαίσια οφείλει να συνδυάζει την άμεση ανταπόκριση στην ανάγκη αλλαγής και βελτίωσης του μοντέλου διαχείρισης της εξουσίας και ταυτόχρονα τη θεσμική ολοκλήρωση της Δημοκρατίας.

Είναι μια απαίτηση που οφείλει να θωρακίζει τη βάση του δημοκρατικού μας πολιτεύματος υπερασπίζοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του πολίτη. Να εμπεδώνει και να διευρύνει την πολιτική δημοκρατία, την κοινωνία των πολιτών και την αυτονομία της πολιτικής. Να αναβαθμίζει το κύρος και την αρμοδιότητα των αντιπροσωπευτικών θεσμών. Να προχωρήσει με τολμηρά βήματα στη μετεξέλιξη του ίδιου του πολιτικού μας συστήματος. Και σε όλα αυτά να προσδιορίζει τα άμεσα βήματα και τους στόχους.

21. Η θωράκιση της βάσης της Δημοκρατίας ...

Η σύγχρονη δημοκρατική διακυβέρνηση οφείλει να κατοχυρώνει και να διευρύνει στην πράξη ένα πραγματικό Κράτος Δικαίου.

Πρώτο, το Κράτος Δικαίου στηρίζει και στηρίζεται πάνω σε μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς που εξ ορισμού είναι μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία. Ο πρώτος στόχος του, κατά συνέπεια, είναι η αποτελεσματική προστασία των πολιτικών, ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων και των συνταγματικών ελευθεριών των πολιτών. Ξεκινά από το σεβασμό στη διαφορά, στην προέλευση, στην πολιτισμική, εθνική, γλωσσική καταβολή, στην κουλτούρα, στον τρόπο ζωής ανάμεσα στους πολίτες. Κατοχυρώνει κάθε μειονότητα σε συνθήκες ισότητας και ισονομίας στο πλαίσιο της συνταγματικής τάξης και νομιμότητας. Προστατεύει τον πολίτη απέναντι στον ηλεκτρονικό έλεγχο, τη διεθνή ασυδοσία της πληροφόρησης την ανεξέλεγκτη εξέλιξη της επιστήμης. Ένα πλέγμα θεσμών σε εθνικό επίπεδο αλλά και η δική μας συμβολή και πρωτοβουλία σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι οι αναγκαίες προϋποθέσεις. Δεν πρέπει να αγνοούμε ότι βήμα με βήμα αποκτά υπόσταση ο ευρωπαίος πολίτης. Συγκροτούνται φορείς, ιδρύματα, επιτροπές που ενοποιούν και ομογενοποιούν κώδικες που αφορούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, ενώ σε παγκόσμιο επίπεδο βρίσκεται σε εξέλιξη η κατοχύρωση μιας νέας ηθικής της επιστήμης που αναζητά τους κώδικες δεοντολογίας της.

Δεύτερο, το Κράτος Δικαίου προϋποθέτει τη θεσμική ολοκλήρωση της κοινωνίας των ίσων ευκαιριών και των αξιοκρατικών επιλογών που εμπεδώνει κλίμα συνοχής και αλληλεγγύης.

■ Την κατοχύρωση των ίσων ευκαιριών ανάμεσα στα φύλα, τις ηλικίες, τις γεωγραφικές περιοχές, τις κοινωνικές ομάδες, τους πολίτες σε ότι αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την εκπαίδευση, τα δημόσια αγαθά, τον πολιτισμό, τον ελεύθερο χρόνο.

■ Τη διασφάλιση της αξιοκρατικής επιλογής σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής και ιδιαίτερα στη λειτουργία του κράτους.

Η πολιτική μας σ' αυτή την κατεύθυνση μπορεί να υπήρξε ως τώρα πραγματικά προοδευτική και να προχώρησε σε βήματα που κατοχυρώθηκαν ήδη συνταγματικά, όμως, έχουμε ακόμη πολύ δρόμο. Ίση πρόσβαση, σημαίνει οικονομικές και κοινωνικές προϋποθέσεις που η υλοποίησή τους απαιτεί τόλμη και ρήξη με κατεστημένες νοοτροπίες και πρακτικές και ισοπεδωτικές αντιλήψεις. Επιμένοντας π.χ. στη δωρεάν περίθαλψη ή τη δωρεάν παιδεία να επανεξετάσουμε τους όρους που την πραγματώνουν.

Τρίτο, το Κράτος Δικαίου επιβάλλει την υποταγή της δραστηριότητας των κρατικών μηχανισμών και ιδιαίτερα της δημόσιας διοίκησης στην υπηρεσία των πολιτών σε συνθήκες διαφάνειας, χρηστής διαχείρισης, αντιγραφειοκρατικής λειτουργίας και αποτελεσματικότητας. Πέρα, λοιπόν, από το περιεχόμενο της αναγκαίας μεταρρύθμισης και των ελεγκτικών θεσμών που οφείλει να κατοχυρώσει επιβάλλεται να κηρύξουμε μια πραγματική σταυροφορία κατά της διαφθοράς στο κράτος και για την πλήρη διαφάνεια των οικονομικών δραστηριοτήτων και συναλλαγών. Η ενίσχυση των κατασταλτικών μέτρων και μεθόδων οφείλει να συμβαδίσει με ένα πραγματικό κίνημα διαφάνειας και μια ουσιαστικότερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή του "πόθεν έσχες".

22. η εμπέδωση της πολιτικής δημοκρατίας ...

Η συνεχής διεύρυνση της ικανότητας της κοινωνίας να αναλάβει την ευθύνη της απόφασης καθώς και η ανάδειξη της ελεγκτικής της δυνατότητας και λειτουργίας αποτελεί τη βάση της κοινωνίας των πολιτών.

Κοινωνία των πολιτών σημαίνει γνώση και ικανότητα επιλογής, ελευθερία και δυνατότητα επιλογής, κρίση και απόφαση επιλογής. Και μόνος δρόμος και τρόπος για την ανάπτυξη και τη διεύρυνσή της είναι η δυναμική αποκέντρωση, ο πολλαπλασιασμός και η διάχυση των εξουσιών στην κοινωνία δια μέσου των αντιπροσωπευτικών θεσμών καθώς και η ενίσχυση των μορφών της άμεσης δημοκρατίας.

Παράλληλα η πολιτική οφείλει να εγκαταλείψει το καταφύγιο του κράτους ως τον κύριο ή και το μόνο χώρο που ορίζει την αρμοδιότητα και το περιεχόμενο της, γιατί το σύγχρονο κράτος δεν ταυτίζεται με την κοινωνία, καταλαμβάνει ολόένα και μικρότερο μέρος της. Πρέπει, κατά συνέπεια, να στραφεί προς την κοινωνία των πολιτών, την ενεργό τοπική κοινωνία.

Είναι ανάγκη η πολιτική να επανακαθορίσει την αρμοδιότητά της και να διασφαλίσει τη

νέα αυτονομία της στο χώρο του ιδιωτικού και του κοινωνικού. Εκεί που γεννιούνται οι πιο ενεργές δυνάμεις της κοινωνίας και που η συμμετοχή τους ζωογονεί την πολιτική. Η κοινωνία των πολιτών μόνο σε μια αναπτυγμένη Πολιτική Δημοκρατία αποκτά υπόσταση και οντότητα. Γι' αυτό οφείλουμε να ενθαρρύνουμε κάθε κίνηση πολιτών, κάθε μη κυβερνητική οργάνωση, κάθε μορφή άμεσης δημοκρατίας και να την κατοχυρώσουμε ως ισότιμο εταίρο στον κοινωνικό διάλογο.

Θεμελιώδης υποχρέωσή μας, τέλος, είναι η υπεράσπιση του κύρους, της αξιοπιστίας και της αυτονομίας της πολιτικής απέναντι σε κάθε είδους αμφισβητήσεις και άτυπες εστίες εξουσίας. Η υπεράσπιση της πολιτικής είναι υπεράσπιση της δημοκρατίας. Αυτό όμως προϋποθέτει αφενός μεν ικανότητα επικοινωνίας με μια μεταβιομηχανική κοινωνία που εξελίσσεται συνεχώς και επιδιώκει να εκφραστεί, αφετέρου δε διαρκή απόδειξη του λόγου ύπαρξης της πολιτικής, δηλαδή της δυνατότητάς της να λαμβάνει αποφάσεις και να χειρίζεται τα θέματα που η ίδια η κοινωνία θεωρεί κρίσιμα.

23. η αναβάθμιση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και η διάκριση των εξουσιών ...

Η αναβάθμιση του ρόλου και της λειτουργίας των αντιπροσωπευτικών θεσμών και του πολιτικού συστήματος της χώρας καθώς και του πεδίου των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών που ασκούν είναι προϋπόθεση για την αποκατάσταση και την ανανέωση της πολιτικής ως προωθητικής δύναμης.

Μια αναβάθμιση που απαιτεί:

- τον εκσυγχρονισμό, τη διαφάνεια και τον έλεγχο του πολιτικού συστήματος και των κομμάτων που πρέπει να τεθεί σε νέα βάση και να ολοκληρωθεί
- την ενίσχυση του κύρους του Κοινοβουλίου και του βουλευτή με νέο περιεχόμενο και ρόλο προσαρμοσμένων στις ανάγκες της σύγχρονης δημοκρατίας
- την αναβάθμιση της αυτοδιοίκησης, των συνδικάτων, των ενώσεων, των επιμελητηρίων και κάθε αντιπροσωπευτικού θεσμού στις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις
- την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης και της εμπέδωσης «υπερεθνικών» ευρωπαϊκών και παγκόσμιων, αντιπροσωπευτικών θεσμών και τη διαρκή συνεργασία μαζί τους.

Η αναβάθμιση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας προϋποθέτει έμπρακτα τη διάκριση των εξουσιών μέσα στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης. Θεσμοί όπως η Δικαιοσύνη και η Εκκλησία, αλλά και λειτουργίες που αποτελούν στυλοβάτη της Δημοκρατίας, όπως η διάκριση των εξουσιών (εκτελεστική – νομοθετική – δικαστική) σήμερα πρέπει να πάρουν ένα νέο περιεχόμενο. Χρειάζονται απολύτως οριοθετημένες σχέσεις.

Στο πλαίσιο αυτό τοποθετούνται οι σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας που έχουν ρυθμιστεί συνταγματικά με πληρότητα και σαφήνεια. Το Σύνταγμα διασφαλίζει πλήρως τη θρησκευτική ελευθερία όλων των πολιτών, τη θεσμική θέση της Εκκλησίας της Ελλάδας, τη διεθνή

θέση του Οικουμενικού Πατριαρχείου, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πολιτειακά, ιστορικά, κοινωνικά και εκκλησιολογικά δεδομένα. Οποιαδήποτε προσπάθεια παρέμβασης ή αλλοίωσης αυτού του τρίπτυχου προς οποιαδήποτε κατεύθυνση και από οποιονδήποτε συνιστά παραβίαση της συνταγματικής τάξης και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή.

Μια σειρά σημαντικές προγραμματικές μας θέσεις όπως η κατοχύρωση και ενίσχυση του ρόλου των Ανεξάρτητων Αρχών, η ενίσχυση της πυραμίδας του Δημοκρατικού Προγραμματισμού, ο δημόσιος έλεγχος των αντιπροσωπευτικών θεσμών, η αναβάθμιση και οριοθέτηση του ρόλου του βουλευτή ως μέλους της εθνικής αντιπροσωπείας, πρέπει στο άμεσως επόμενο χρονικό διάστημα να αποτελέσουν σημαντικές προτεραιότητες για μας.

24. η μετεξέλιξη του πολιτικού συστήματος ...

Στο πλαίσιο αυτών των κατευθύνσεων πρέπει να ιδωθεί το μεγάλο θέμα της μετεξέλιξης του πολιτικού συστήματος και να τεθούν οι άμεσοι στόχοι. Να θέσουμε επι τάπητος όλα τα ζητήματα που αφορούν τους πολιτικούς θεσμούς, τη σχέση τους με την κοινωνία, την οικονομία, τον κόσμο των επικοινωνιακών μέσων.

Χωρίς περιστροφές:

- Επιβάλλεται να προχωρήσουμε με γρήγορα βήματα στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας που αναλάβαμε για τον κοινωνικό και δημόσιο έλεγχο της πολιτικής δραστηριότητας. Θέματα όπως η χρηματοδότηση των κομμάτων, το "πολιτικό χρήμα", το "πόθεν έσχες" των πολιτικών, έχουν θεσμικά κατοχυρωθεί. Σήμερα πρέπει όλη μας η προσπάθεια να στραφεί στη συγκρότηση αξιόπιστων μηχανισμών ουσιαστικού ελέγχου.
- Επιβάλλεται να ανοίξουμε διάλογο για την πραγματική και ουσιαστική σχέση της πολιτικής με την αντιπροσώπευση των κοινωνικών συμφερόντων και να διαμορφώσουμε το νέο πλαίσιο των αντιπροσωπευτικών διαδικασιών. Θέματα όπως ο τρόπος που συγκροτείται θεσμικά ο κοινωνικός διάλογος, η συμβολή των κοινωνικών εταίρων στη διαμόρφωση των προτάσεων, ο τρόπος ανάδειξης των βουλευτών και το εκλογικό σύστημα, τώρα που το Σύνταγμα προβλέπει τις αναγκαίες διασφαλίσεις μπορούν να τεθούν σε διάλογο και να διαμορφωθούν οι αναγκαίες ρυθμίσεις.
- Επιβάλλεται να απαντήσουμε στη διαπλοκή των συμφερόντων και την εξουσία που ασκούν τα μέσα μαζικής επικοινωνίας πάνω στην πολιτική με κατοχύρωση των διακριτών ρόλων. Ρόλοι που δεν τέμνονται και δεν επιδέχονται υποκατάσταση. Να ανοίξουμε ένα μεγάλο διάλογο για τη Δημοκρατία στον κόσμο της επικοινωνίας και της πληροφορίας και να καταστήσουμε διαφανή τα πεδία των σχέσεων και των δεοντολογικών κανόνων που πρέπει να τις διέπει. Θεωρούμε για παράδειγμα θετικές τις προτάσεις που έρχονται από στελέχη των μέσων και θέτουν τη βάση για την ανασύνταξη των ειδήσεων και τη σχέση τους με τις δημοσκοπήσεις κατά τη διάρκειά τους.

Ε.

Η Παγκοσμιοποίηση Η Ευρωπαϊκή Προοπτική Το σύγχρονο όραμα του Ελληνισμού

25. ένας νέος και σύγχρονος προοδευτικός διεθνισμός απέναντι στην παγκοσμιοποίηση ...

Τα γεγονότα της Γένοβα αλλά και όσα προηγήθηκαν κατά τις συναντήσεις των ηγετών των πιο ισχυρών χωρών της γης δείχνουν ότι ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι στον πλανήτη αντιλαμβάνονται το ακραίο όριο της επιβολής του καθολικού εμπορευματικού και τεχνολογικού πολιτισμού και συνειδητοποιούν την ανάγκη να αντισταθούν.

Μπορεί η νέα περίοδος παγκοσμιοποίησης αυτή καθ'αυτή να μην είναι το προϊόν πολιτικής ή κοινωνικής βούλησης αλλά το αποτέλεσμα της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης, όμως, οι οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές της συνέπειες είναι ήδη εμφανείς και ανεξέλεγκτες. Η καλλιέργεια μιας μονοδιάστατης αντίληψης για τη διεθνή οικονομία όπου η κολοσιαία επέκταση της αγοράς διεθνοποιεί και επεκτείνει τους μηχανισμούς του ανταγωνισμού, ιδιωτικοποιεί και διεθνοποιεί τα κέντρα λήψης αποφάσεων και ελέγχου. Η τεράστια ανακατανομή του πλούτου που διευρύνει τις παγκόσμιες ανισότητες, πολλαπλασιάζει τα φαινόμενα του κοινωνικού αποκλεισμού, θέτει σε κίνδυνο την οικολογική ισορροπία στον πλανήτη και ξοδεύει αλόγιστα το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους. Η επιβολή ενός ενιαίου και ομοιομόρφου πολιτιστικού, ψυχαγωγικού και επικοινωνιακού μοντέλου. Η κατάρρευση του "υπαρκτού σοσιαλισμού" και η διαμόρφωση μιας νέας διεθνούς τάξης γύρω από τον πόλο της μιας και μόνης υπερδύναμης. Η επικράτηση νέων απόψεων για τη διεθνή έννομη τάξη και τη σχέση της με τις εστίες έντασης και παρέμβασης σ' αυτές.

Απέναντι σ'αυτή την εξέλιξη το προοδευτικό κίνημα δεν μπορεί να σταθεί ως απλός παρατηρητής, ούτε να ενεργήσει ως νέος Δον Κιχώτης. Πρέπει η σοσιαλιστική και σοσιαλδημοκρατική αριστερά να προβάλει και να επιδιώξει τους στόχους μιας πραγματικά προοδευτικής στρατηγικής που θα αξιοποιήσει τις ραγδαίες αλλαγές και ανακατατάξεις σε όφελος των πολιτών και της ζωής τους, σε όφελος των ασθενέστερων εθνών και κοινωνικών δυνάμεων. Να αναζητήσει κανόνες και θεσμούς που θα επιτρέψουν μια αποτελεσματική διακυβέρνηση σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Απέναντι στην καταθλιπτική παρουσία της μιας και μόνης υπερδύναμης να επιδιώξει τη διαμόρφωση ενός ανοικτού πολυπολικού κόσμου διεθνούς ειρήνης και ισότιμης συνεργασίας.

Απέναντι στην αποθέωση των κανόνων της αγοράς, τον χωρίς όρους και όρια ανταγωνισμό να επιβάλει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο κανόνων και προϋποθέσεων που θα ενισχύουν τη

δημοκρατία στις αποφάσεις και θα οικοδομούν υπερεθνικούς θεσμούς διαφάνειας και ελέγχου.

Απέναντι σε μια ανάπτυξη με ευημερούντες αριθμούς και δυστυχημένους ανθρώπους να προβάλει το δικό της σύγχρονο όραμα για την κοινωνική πρόοδο και την ατομική ολοκλήρωση μέσα σ' αυτήν. Όπου η ανταγωνιστικότητα και οι διαρθρωτικές αλλαγές που επιβάλλονται από τις εξελίξεις δεν είναι αυτοσκοπός της οικονομικής ανάπτυξης αλλά και μέσο βελτίωσης των βιοτικών αναγκών και συνεχούς ανόδου της κοινωνικής ευημερίας.

Απέναντι στην προοπτική της πλήρους αποδόμησης του Κράτους – Έθνους που σηματοδοτεί ιστορικά την επικυριαρχία των ανεξέλεγκτων δυνάμεων της αγοράς να επιμένει στο νέο ρόλο ενός σύγχρονου Κράτους που με τον παρεμβατικό και αναδιανεμητικό του χαρακτήρα εγγυάται την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη και διασφαλίζει τη συνεχή άνοδο της κοινωνικής ευημερίας. Και παράλληλα να επιταχύνει τις διαδικασίες πολιτικής συγκρότησης των υπερεθνικών πόλων και των τοπικών κοινωνιών.

Απέναντι στην διαρκώς διευρυνόμενη άνιση κατανομή του πλούτου σε παγκόσμιο επίπεδο και στην επικίνδυνη καταστροφή των περιβαλλοντικών και οικολογικών πόρων να οργανώσει ένα κίνημα παγκόσμιας αλληλεγγύης, μια σταυροφορία παγκόσμιας συνεργασίας για τη ζωή στον πλανήτη διατυπώνοντας συγκεκριμένες προτάσεις και διεκδικώντας συγκεκριμένους στόχους σε όλα τα πεδία των διεθνών οργανισμών και διαβουλεύσεων.

Απέναντι στην κυριαρχία των πιο αντιδραστικών, αντιπαραγωγικών και κερδοσκοπικών δυνάμεων να προβάλει ένα σύγχρονο προοδευτικό κοινωνικό συνασπισμό των δυνάμεων της εργασίας, της παραγωγής, του πολιτισμού, της γνώσης και της οικολογίας που οφείλει να θέσει επί τάπητος τα ζητήματα Δημοκρατίας, Ηθικής, Δικαιοσύνης και Αλληλεγγύης όχι αρνούμενος την εξέλιξη αλλά εντάσσοντας την στην υπηρεσία του Ανθρώπου και του Πολιτισμού.

Υπάρχουν κοινές επιδιώξεις : Ο αγώνας για την προστασία του περιβάλλοντος και το Πρωτόκολλο του Κυότο. Η ενίσχυση της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών. Η κοινωνική διάσταση της διεθνούς οικονομίας. Η αναμόρφωση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Εμείς που βρεθήκαμε πάντοτε στην πρωτοπορία των διεθνών προοδευτικών εξελίξεων πρέπει να προβάλουμε την ανάγκη προώθησης συγκεκριμένων προτάσεων στη Σοσιαλιστική Ομάδα, στο Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα, τη Σοσιαλιστική Διεθνή.

Πάνω σ' αυτές τις ισχυρές επιδιώξεις η Ευρωπαϊκή Αριστερά και η διεθνής σοσιαλδημοκρατία πρέπει να ορίσουν το περιεχόμενο του σύγχρονου διεθνισμού τους. Να ενσωματώσουν στις δομές και τους στόχους τους όλα τα κινήματα των πολιτών που σήμερα, αντιστέκονται στις αρνητικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Και να συνεργαστούν με όλες τις δυνάμεις όπου γης που παλεύουν για τους ίδιους στόχους.

26. ισχυρή και σύγχρονη Ελλάδα στην ενωμένη και προοδευτική Ευρώπη ...

Η προοπτική του παγκόσμιου προοδευτικού κινήματος δοκιμάζεται πρώτιστα και έμπρακτα στο πεδίο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση απέναντι στον παγκόσμιο ανταγωνισμό μπορεί να υπάρξει μόνο ως οντότητα ενωμένη στα φυσικά της σύνορα και στον αυριανό πολυπολικό κόσμο μόνο ως ο προοδευτικός του πόλος. Επομένως, μπορεί να υπάρξει μόνο ως ένωση βασισμένη στη δημοκρατία, στο κράτος δικαίου, στο νέο ευρωπαϊκό πρότυπο ευημερίας, στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στη συνείδηση της κοινής πολιτιστικής αναφοράς και στην προάσπιση της πολυπολιτισμικής και πολυεθνικής της πραγματικότητας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι και θα παραμείνει και στο μέλλον μόνο ως ένωση κρατών και λαών. Κι αυτό οφείλει να κατοχυρώσει στη μελλοντική της δομή μέσα από:

- τη δυναμική ισορροπία ανάμεσα στις διαδικασίες σύγκλισης και εμβάθυνσης και στη διαδικασία διεύρυνσης
- τη θεσμική της συγκρότηση σε ένα συνεκτικό σύστημα δημοκρατίας, συνοχής, αλληλεγγύης και ισοτιμίας
- την κατοχύρωση της ως πολιτικής οντότητας με κοινή εξωτερική πολιτική και δική της πολιτικής άμυνας και ασφάλειας
- την προώθηση ενιαίου ευρωπαϊκού οικονομικού και κοινωνικού μοντέλου ανάπτυξης και κοινωνικής ευημερίας

Το μελλοντικό ευρωπαϊκό σύνταγμα πρέπει να συμπυκνώνει και να διασφαλίζει τη σύνθεση και την ισορροπία όλων αυτών των στοιχείων, στο επίκεντρο των οποίων βρίσκεται ο ευρωπαίος πολίτης.

Με αυτές τις θέσεις προσερχόμαστε στη Διακυβερνητική Διάσκεψη του 2004 στην οποία θα επιδιώξουμε την ενδυνάμωση των αναδιανεμητικών πολιτικών και την καταπολέμηση των διαπεριφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων. Την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού ευρωπαϊκού κεκτημένου και την κατοχύρωση του με ειδικές αναφορές στη Συνθήκη. Το συντονισμό και τον έλεγχο της μακροοικονομικής διαχείρισης και με συμπληρωματικές κοινές πολιτικές στη φορολογία, το περιβάλλον, την ασφάλεια τροφίμων, την ελεύθερη διακίνηση προσώπων, τη μετανάστευση, την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Τη μετεξέλιξη των θεσμικών οργάνων στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότητας των εκτελεστικών, της αναβάθμισης των αντιπροσωπευτικών, της καταπολέμησης της κοινοτικής γραφειοκρατίας, της διασύνδεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τα εθνικά κοινοβούλια. Την ευρωπαϊκή ιθαγένεια, με ισχυρή νομική υπόσταση, τον ενιαίο δικαστικό και αστυνομικό χώρο, το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων του ευρωπαίου πολίτη. Την γενναία αύξηση των ιδίων πόρων και την αποτελεσματική, διαφανή, επαρκή και ανεξάρτητη από τις συγκυρίες χρηματοδότηση του κοινοτικού προϋπολογισμού.

Η Ελλάδα μέσα σ' αυτή την ευρωπαϊκή προοπτική διαγράφει το νέο δικό της εθνικό στόχο μετά την ολοκλήρωση της ένταξης στην ΟΝΕ:

- Την αναβάθμιση της συμμετοχής μας μέσα στην Ένωση σε πολιτικό και αναπτυξιακό επίπεδο

- Την πραγματική σύγκλιση με την ευρωπαϊκή οικονομία στο επίπεδο της ανταγωνιστικότητας, του κοινωνικού κράτους, της απασχόλησης
- Την αύξηση του επιπέδου ευημερίας της χώρας στο 80% του μέσου όρου της Ένωσης στα επόμενα χρόνια
- Την ενίσχυση της δικαιότερης κατανομής των πόρων υπέρ των φτωχότερων χωρών και περιφερειών.
- Την προσαρμογή του μοντέλου λειτουργίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας στην κοινωνία της πληροφορίας που θα διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στα νέα αγαθά της τεχνολογίας.

Έχουμε κεντρικό στόχο να καταστήσουμε καθοριστική την ελληνική προεδρία του 2003 για όλα αυτά τα ζητήματα και να προετοιμαστούμε ώστε να διεκδικήσουμε την υπεράσπιση των εθνικών μας συμφερόντων σε κρίσιμες επιλογές. Πρώτη είναι η ολοκλήρωση της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση στον πρώτο κύκλο των υπό διεύρυνση χωρών, αν δεν έχει επιτευχθεί μέχρι τότε. Η υπεράσπιση των συμφερόντων των αγροτών μας στο πλαίσιο της αναθεώρησης της ΚΑΠ μέσα στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται σε παγκόσμιο επίπεδο και με τη συμμετοχή νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η επιμονή στο Ελσίνκι όσον αφορά την εξέλιξη των σχέσεων της Ένωσης με την Τουρκία. Η συνέχιση και κατοχύρωση του επόμενου ΚΠΣ για την περίοδο μετά το 2006.

27. ο γεωστρατηγικός προσανατολισμός του ελληνισμού και οι στόχοι της εθνικής μας στρατηγικής ...

Εμείς οι Έλληνες προσερχόμαστε στη νέα εποχή με ελπίδες και προσδοκίες, χωρίς ψευδαισθήσεις και άκαιρους μεγαλοϊδεατισμούς αλλά και χωρίς ηττοπάθεια και μοιρολατρεία. Με επίγνωση των ορίων και των δυνατοτήτων μας.

Ζούμε σε μια περιοχή που βρίσκεται στο επίκεντρο των παγκόσμιων εξελίξεων και ανακατατάξεων. Σε μια μακρόσυρτη μεταβατική περίοδο όπου η αστάθεια και η αβεβαιότητα συμβαδίζει με νέους στρατηγικούς διακανονισμούς. Όπου η ηγεμονία της μιας υπερδύναμης συνυπάρχει σε μια νέα σε εξέλιξη παγκόσμια κατανομή ισχύος, σε νέους και παλιούς στόχους. Όπου η συγκρότηση των υπερεθνικών πόλων κινείται παράλληλα με την προσπάθεια εθνών να αποκτήσουν τη δική τους πατρίδα. Η Ευρασία γίνεται το κεντρικό πεδίο των εξελίξεων στην υδρόγειο. Με την ανάπτυξη και διεύρυνση της Ευρώπης προς την Ανατολή με την ανάδυση της Κίνας, τη μεταβατική αστάθεια και αποδυνάμωση της Ρωσίας, την ανάδειξη των «ασιατικών βαλκανίων» στο χώρο της Κασπίας και της Κεντρικής Ασίας σε επίκεντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος και των νέων στρατηγικών συγκρούσεων. Δεν είναι τυχαίο ότι δύο από τους σημαντικότερους στρατηγικούς διακανονισμούς που επιχειρούνται σήμερα βρίσκονται στη γειτονιά μας. Τη Μέση Ανατολή ακολούθησε η Βαλκανική.

Μέσα σ' αυτό το τοπίο είναι φανερό ότι η Ελλάδα και ο ελληνισμός έχουν ένα μόνο δρόμο, ένα γεωστρατηγικό προσανατολισμό, ένα σύγχρονο δόγμα που συνιστά και επίκαιρο όραμα:

«Η Ελλάδα στο επίκεντρο των ευρωπαϊκών εξελίξεων σημαίνει ότι καθίσταται ισχυρή περιφερειακή δύναμη στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο και αντιστρόφως»

Η Ελλάδα διαθέτει όλα τα γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά χαρακτηριστικά μιας ευρωπαϊκής χώρας που μπορεί να ανοίξει δρόμους προς την ανατολή σε μια ομόρροπη κίνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξιοποιώντας ως ενδιάμεσος κρίκος με την Ευρώπη, αλλά και ως αυτόνομος ενοποιητικός παράγοντας ασφάλειας, συνεργασίας και ανάπτυξης στην περιοχή, όλα τα ιστορικά και σύγχρονα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα μπορούμε να κινητοποιήσουμε τους υλικούς και ανθρώπινους πόρους μας και το παραγωγικό μας δυναμικό με όραμα και προοπτική:

Μια Βαλκανική οργανικά ενσωματωμένη στην Ενωμένη Ευρώπη και μια Μεσόγειο θάλασσα ειρήνης και συνεργασίας ανάμεσα σε όλες ανεξαιρέτα τις χώρες που περιβάλλει.

Η ανάπτυξη μιας πολυδύναμης και πολυμερούς διαβαλκανικής συνεργασίας ξεκινά από την υπεράσπιση της ειρήνης, την προστασία των συνόρων και της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών, την κατοχύρωση του δικαιώματος των εθνών στην ύπαρξη της δικής τους πατρίδας. Επεκτείνεται στη μεταφορά και διάχυση της τεχνογνωσίας στο χώρο, τις κοινές και σύγχρονες υποδομές, την ανάπτυξη οικονομικής και κοινωνικής συνεργασίας την οργάνωση των ανοικτών πια συνόρων στην περιοχή. Και ολοκληρώνεται με τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Βαλκανικής ως ιδιαίτερης οντότητας του Ευρωπαϊκού χώρου. Η παρευξείνια συνεργασία που βέβαια δεν περιορίζεται στα παράλια του Ευξείνου αλλά συμβολίζει το επίκεντρο των διαπλοκών και των διαβουλεύσεων στην περιοχή, συνδέει αυτή την οντότητα με την κεντρική και ανατολική Ευρώπη. Και εδώ έχουμε κεντρικό και πολυδύναμο λόγο, ρόλο και χώρο.

Για την Ελλάδα, η επαναπροσέγγιση της Μεσογείου που γίνεται, δειλά και αργά ίσως ακόμη αλλά σταθερά, κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί επείγουσα προτεραιότητα. Η Μέση Ανατολή και η Βόρεια Αφρική είναι εν δυνάμει χώρος προνομιακής παρουσίας για μας. Είμαστε η πύλη εισόδου για την Ευρώπη για λόγους ιστορικών δεσμών και παραδοσιακών σχέσεων. Η Ελλάδα παραμένει ο αξιόπιστος παράγοντας διαβούλευσης και διαμεσολάβησης για τα προβλήματα της περιοχής αλλά και ο καλός συνεταιρικός στην ανάπτυξη κοινών πρωτοβουλιών και σχέσεων.

Η προοπτική αυτή, το άνοιγμα των συνόρων και των νέων δρόμων διευκολύνονται σε μια εποχή όπου η διεθνής διπλωματία και συνακόλουθα η εξωτερική πολιτική απαιτούν πολυδύναμη ευελιξία και όπου βρίσκονται σε εξέλιξη στρατηγικοί διακανονισμοί στην περιοχή. Η Ελλάδα δεν αρκεί να είναι απλώς παρούσα. Με τόλμη και πρωτοβουλία οφείλουμε να υπερβούμε τις ιστορικές μας φοβίες, να ξεπεράσουμε άκριτους σωβινισμούς και να σχεδιάσουμε ολοκληρωμένα τη νέα εθνική στρατηγική που υλοποιεί τους στόχους. Στο πλαίσιο αυτής της εξέλιξης πρέπει να ιδωθούν και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις με όλη την ιδιομορφία τους και την διαρκώς παρούσα απειλή που απορρέει από την επεκτατική λογική της Άγκυρας. Γιατί αν προς το βορρά και προς το νότο η Ελλάδα μπορεί και πρέπει

ΣΤ' Επίλογος

28. Η Ελλάδα του 2004 ...

Οι εσωτερικές προϋποθέσεις που αφορούν την εφαρμογή της ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής περικλείνονται στον κεντρικό στόχο της τετραετίας που είναι η Ελλάδα της Ανάπτυξης, της Ευημερίας, της Αλληλεγγύης, της Δημοκρατίας.

Η επίτευξη του νέου κοινωνικού συμβολαίου για την Ευημερία απαιτεί μια κοινωνία πρωτοβουλίας, συνοχής και συμμετοχής που έχει συνδετικό της ιστό την κοινωνική αλληλεγγύη. Η αλληλεγγύη είναι το πιο σημαντικό μήνυμα, η πιο κρίσιμη προϋπόθεση για το παρόν και το μέλλον της προσπάθειάς μας. Και με σαφή επίγνωση ότι η προσπάθειά μας θα συνοδευτεί με μια καθολική στροφή στην ποιότητα, στην αναβάθμιση των ανθρωπίνων πόρων, στην οικονομία της γνώσης και την κοινωνία της πληροφορίας, στη μορφωτική και πολιτιστική θωράκιση του ελληνισμού. Πάνω δηλαδή στα θέματα της παιδείας και του πολιτισμού. Πάνω σ' αυτά τα θεμέλια χτίζεται η σύγχρονη, αποκεντρωμένη και δημοκρατική πολιτεία.

Η Ελλάδα του 2004, η Ελλάδα των Ολυμπιακών Αγώνων θέλουμε να συμβολίσει ευρύτερα την παρουσία μας στον κόσμο των ανοιχτών συνόρων. Ως εθνική οντότητα στα νέα γεωστρατηγικά δεδομένα. Ως αναπτυξιακή και οικονομική δυνατότητα στο χώρο των πιο αναπτυγμένων κρατών. Ως κοινωνική και πολιτισμική υπόσταση στον κόσμο των προοδευτικών ιδεών και του νέου σύγχρονου ουμανισμού. Η πορεία μας προς το 2004 θα είναι ανάλογη με τη δυνατότητά μας να μετρήσουμε τις ικανότητές μας, να αξιοποιήσουμε τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα και να χρησιμοποιήσουμε σωστά την πιο σημαντική μας περιουσία, το ανθρώπινο δυναμικό του ελληνισμού.

Η Ολυμπιάδα είναι η μεγάλη πρόκληση που θα συμβολίσει αυτή την προσπάθεια. Θέλουμε να ενσωματώσουμε την Αθήνα 2004 στην Ελλάδα του 2004 ως αναπτυξιακή οντότητα. Θέλουμε να αναδείξουμε και να αξιοποιήσουμε με πρωτοβουλίες το πνεύμα της ολυμπιακής εκειχειρίας. Θέλουμε μια Ολυμπιάδα του μέτρου και της αναβίωσης της αθλητικής ιδέας που συμπυκνώνει τα επιτεύγματα της σύγχρονης αθλητικής μας πορείας. Θέλουμε να δώσουμε μέσα από την πολιτιστική μας ολυμπιάδα νέα πνοή στην πολιτιστική αναγέννηση της χώρας. Θέλουμε τέλος να αναπτύξουμε γι' αυτό ένα πραγματικό κίνημα εθελοντισμού που θα συνεγείρει τους πολίτες και κυρίως τους νέους ανθρώπους.

Για την Ελλάδα του 2004 είμαστε αισιόδοξοι και σίγουροι
ότι θα πετύχουμε ξανά και γι' αυτό θα νικήσουμε!

με δική της πρωτοβουλία, δράση και ευθύνη να κλείνει ανοιχτά μέτωπα στη γραμμή Ελλάδα – Κύπρος – Τουρκία αυτό δεν αρκεί. Με αποκλειστική ευθύνη της Τουρκίας αναπτύσσεται μια υποβόσκουσα εστία έντασης, ένα εν δυνάμει αποσταθεροποιητικό στοιχείο. Εμείς θέλουμε με ειλικρίνεια να ανοίξουμε και αυτό το δρόμο. Όμως, τα ανοιχτά θέματα που κυρίως θέτει η Τουρκία καθλώνουν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις σ' ένα επίπεδο απaráδεκτης στασιμότητας και έντασης που μακροπρόθεσμα βλάπτουν ανεπανόρθωτα και τις δύο χώρες. Είμαστε, κατά συνέπεια, υποχρεωμένοι να καταβάλουμε συνεχείς προσπάθειες εκλογίκευσης της Τουρκίας χωρίς να διαπραγματευόμαστε ούτε σπιθαμή γης. Γι' αυτό παίρνουμε και εξαντλούμε όλες τις δυνατές πρωτοβουλίες προσέγγισης. Γιατί πιστεύουμε ότι το κλίμα ειρήνης και αποκλιμάκωσης της έντασης μέσα από συγκεκριμένα βήματα δρομολόγησης αποδεκτών λύσεων στην περιοχή στη βάση των κανόνων και διεθνούς δικαίου και των διεθνών συμβάσεων και συνθηκών, και η προοπτική της μείωσης των εξοπλισμών που θα ακολουθήσει, μόνο τις δύο χώρες ωφελεί.

Τίθεται συχνά το ερώτημα αν ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της χώρας είναι μονόδρομος ή θα μπορούσε να αμφισβητηθεί στις επερχόμενες εξελίξεις από την εδραίωση της αμερικάνικης κυριαρχίας στην περιοχή. Πιστεύουμε ότι η Ευρωπαϊκή προοπτική δεν αντιστρατεύεται την ανάπτυξη των ελληνοαμερικανικών σχέσεων. Μια ανάπτυξη πάνω στην συστηματική κατανόηση του αμοιβαίου συμφέροντος και στην ενδυνάμωση της διμερούς συνεργασίας. Έχουμε κάθε λόγο να διευρύνουμε τις σχέσεις μας με τις ΗΠΑ, να τις καταστήσουμε διαρκώς στενότερες αλλά και να διεκδικήσουμε το δικό μας μερίδιο συμμετοχής στη χάραξη της γενικότερης στρατηγικής.

Παράλληλα χαράζουμε πολυδύναμη και ενεργό πολιτική με προτεραιότητα τις σχέσεις στρατηγικής σημασίας με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Διευρύνουμε τη συνεργασία με την Ρωσία. Αναπτύσσουμε διμερείς σχέσεις και δεσμούς με την Κίνα, την Ινδία, τις μεγάλες ασιατικές δυνάμεις.

Το τοπίο της ολοκληρωμένης στρατηγικής συμπληρώνουν:

- η ενίσχυση της αποτρεπτικής μας δύναμης στο πλαίσιο στρατηγικής ασφάλειας και άμυνας της χώρας και η διεύρυνση της συνεργασίας στα θέματα ασφάλειας με τις χώρες της ευρύτερης περιοχής.
- η επιτάχυνση των πρωτοβουλιών αξιοποίησης του ισχυρού συγκριτικού μας πλεονεκτήματος που αποτελεί η οικουμενική διάσταση του ελληνισμού και ο δυναμικός της φορέας, οι Έλληνες της διασποράς.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο οι προτεραιότητές της εξωτερικής μας πολιτικής είναι σταθερές και οι θέσεις μας γνωστές και διατυπωμένες με σαφήνεια. Για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τις ελληνοτουρκικές διαφορές. Για την ευρωπαϊκή προσέγγιση της Τουρκίας και το Ελσίνκι. Για την ενεργό συμμετοχή μας στις βαλκανικές εξελίξεις, τη συμβολή μας στην ανασυγκρότηση των Βαλκανίων και την επιμονή μας για κοινή ευρωπαϊκή στάση στην περιοχή. Για τις διαμεσολαβητικές μας πρωτοβουλίες στη Μέση Ανατολή. Για την ανασύνταξη του απόδημου ελληνισμού. Για τη συμβολή μας στην παγκόσμια συνεργασία και αλληλεγγύη.

